

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа

«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

*періодичний
інформаційний
бюлетень*

**№ 7
2025**

УДК 001(4-6ЄС)

Ідентифікатор media R40-05189

ISSN 3041-1734 (online)

Редакційна рада: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша

Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі : електронний інформаційний бюлетень // МОН України; ДНУ УкрІНТЕІ. – Київ : УкрІНТЕІ, 2025. – Вип. 7. – 52 с.

Електронний інформаційний бюлетень "Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі" – це результат щоденного моніторингу новин щодо інновацій, нових технологій, науково-дослідних та інноваційних проєктів, на виконання грантів від Європейської ради з питань досліджень, ініціативи МСП, змін законодавства в області науки, технологій та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками, актуальних подій.

Періодичність: щомісячно.

Рік заснування: 2017 р.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

IBAN: UA518201720313201001201097044 в УДКСУ у м. Києві,
код ЄДРПОУ 40814998, ПІН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання:

тел: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.info@gmail.com

Засновник: Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.

Адреса редакції: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180

ЗМІСТ

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ	6
КОМІСІЯ ЗАПУСКАЄ НОВУ СТРАТЕГІЮ, ЩОБ ЗРОБИТИ ЄВРОПУ СВІТОВИМ ЛІДЕРОМ У ГАЛУЗІ НАУК ПРО ЖИТТЯ ДО 2030 РОКУ.....	6
ЄВРОПЕЙСЬКІ ЛІДЕРИ СТВОРЮЮТЬ МІЖНАРОДНУ КОАЛІЦІЮ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ	7
ДАНІЯ ГОЛОВУЄ В РАДІ ЄС	9
ГОРИЗОНТ ЄВРОПА 2028–2034: ВДВІЧІ БІЛЬШИЙ, ПРОСТІШИЙ, ШВИДШИЙ ТА ЕФЕКТИВНІШИЙ	10
ПАРЛАМЕНТ ЗАКЛИКАЄ ЗОСЕРЕДИТИ УВАГУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В НАСТУПНОМУ БАГАТОРІЧНОМУ БЮДЖЕТІ ЄС	12
МІНІСТРИ ЄС ОБГОВОРЮЮТЬ У КОПЕНГАГЕНІ КРИТИЧНО ВАЖЛИВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МАЙБУТНЮ РАМКОВУ ПРОГРАМУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ	13
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК ВИДІЛИТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ МАЙЖЕ 600 МЛН ЄВРО НА ПІДТРИМКУ ЕНЕРГЕТИКИ, ІНФРАСТРУКТУРИ ТА БІЗНЕСУ	13
ПЛАН ДІЙ ДЛЯ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	15
ЄС ТА УКРАЇНА ДОСЯГЛИ ПРИНЦИПОВОЇ УГОДИ ПРО МОДЕРНІЗОВАНІ ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ	17
БЕЛЬГІЙСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ПРО ЗРОСТАННЯ ЗАГРОЗ АКАДЕМІЧНІЙ СВОБОДІ	18
ERC ПРИЙМАЄ РОБОЧУ ПРОГРАМУ НА 2026 РІК.....	19
ПЛАНИ HORIZON ВСЕЛЯЮТЬ НАДІЮ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ПАРТНЕРСТВ	19
ЄК ПІДСУМОВУЄ ВІДПОВІДІ ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	21
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	22
ФОТОЕЛЕКТРИЧНІ ПАНЕЛІ: НОВІ ПРАВИЛА ОЦІНКИ ВУГЛЕЦЕВОГО СЛІДУ	22
НОВА СТРАТЕГІЯ КВАНТОВОЇ ЄВРОПИ.....	24
ЄК ПРОПОНУЄ ПОПРАВКУ ДО РЕГЛАМЕНТУ ЕУРОНРС ЩОДО ПІДТРИМКИ ГІГАФАБРИК ТА ВКЛЮЧЕННЯ КВАНТОВОГО БЛОКУ.....	25
ДЕЛЕГОВАНИЙ АКТ ЩОДО ДОСТУПУ ДО ДАНИХ	25
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ РЕЗОЛЮЦІЮ ЩОДО БІОТЕХНОЛОГІЙ	26
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ	27
ЄВРОПА ДОСЯГАЄ УСПІХІВ В ІННОВАЦІЯХ	27
ЗВІТ ПРО СПІВПРАЦЮ МІЖ КОРПОРАЦІЯМИ ТА СТАРТАПАМИ	28
STOA ПУБЛІКУЄ РІЧНИЙ ЗВІТ ЗА 2024 РІК.....	29
ДОСВІД ПІДТРИМКИ ЄС ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗРОБОК	29
ЯК МИ МОЖЕМО ПІДГОТУВАТИСЯ ДО РИЗИКІВ СЬОГОДНІШНЬОГО ТА ЗАВТРАШНЬОГО ДНЯ?.....	31

ОБСЕРВАТОРІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЧИСТОЇ ЕНЕРГІЇ: ВПЛИВ ПОКРАЩЕНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЧИСТОЇ ЕНЕРГІЇ НА СЦЕНАРІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ.....	32
МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ	33
УКРАЇНА Й ІТАЛІЯ ПІДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ В ГАЛУЗІ НАУКИ, ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	33
МОН ПІДПИСАЛО МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ З БЕЛЬГІЙСЬКИМ АГЕНТСТВОМ З МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ENABEL.....	34
МОН І КАНАДА РАЗОМ ПРАЦЮВАТИМУТЬ НАД ЯКІСНОЮ ОСВІТОЮ В МЕЖАХ ПРОЄКТУ "ВІДНОВЛЕННЯ ДЛЯ ВСІХ"	34
ЄС ТА УКРАЇНА ЗАПУСКАЮТЬ ІНІЦІАТИВУ ЄС BRAVETECH ЩОДО ОБОРОННИХ ІННОВАЦІЙ	35
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ... 35	35
МОН ПРОДОВЖУЄ КОНКУРСНИЙ ВІДБІР НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ РОЗРОБОК ЗА ДЕРЖЗАМОВЛЕННЯМ.....	35
МІЖНАРОДНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ "ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ І КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ" – ТАМ ЗАХІД	36
УКРАЇНА ПРЕЗЕНТУВАЛА ДОСВІД РЕФОРМ У СФЕРІ НАУКИ НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ METASCIENCE 2025 У ЛОНДОНІ.....	36
УРЯД УДОСКОНАЛИВ МЕХАНІЗМИ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ ТА ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНИМ ФОНДОМ ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНИ	37
ПІДСУМКИ ПРОЄКТУ EU4BUSINESS: SMEPIS – ДЕРЕГУЛЯЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ПІДГОТОВКА УКРАЇНИ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	38
ЮНЕСКО ПРЕДСТАВИЛО ПЛАН ДІЙ ЩОДО ПІДТРИМКИ НАУКОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВИЙ ДОКУМЕНТ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯ НЕЇ	39
НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ	40
В ІСПАНІЇ БУДЕ ПОБУДОВАНО ПЕРШУ БУДІВЛЮ ЄС З ПОЗИТИВНИМ ЧИСТИМ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯМ	40
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВУГІЛЛЯ: РЕГІОНИ ЄВРОПИ БУДУЮТЬ СТАЛЕ МАЙБУТНЄ ЗА ПІДТРИМКИ ЄС	41
ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ УДОСКОНАЛЮЄ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ПЕРЕХОДУ ДО БІЛЬШ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	43
САМОВІДНОВЛЮВАЛЬНІ АКУМУЛЯТОРИ ОБЦЯЮТЬ ДОВШИЙ ТЕРМІН СЛУЖБИ ТА ЗАПАС ХОДУ ДЛЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ	43
МІСІЯ ЄС З БОРОТЬБИ З РАКОМ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ОНКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР ЯПОНІЇ ОБ'ЄДНУЮТЬ ЗУСИЛЛЯ НА ВИСТАВЦІ В ОСАЦІ ДЛЯ СПІЛЬНОЇ БОРОТЬБИ З РАКОМ.....	45
ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ.....	46
МЕРЕЖА ЗНАНЬ ДОПОМАГАЄ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ ТА ТЕРОРИЗМОМ	46

ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ	47
ДОСЛІДЖЕННЯ ТАЄМНИЦЬ СНУ	47
ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ	48
СТИПЕНДІЇ MSCA4UKRAINE 2025	48
ПОСТДОКТОРСЬКІ СТИПЕНДІЇ MSCA (MARIE SKŁODOWSKA-CURIE ACTIONS) 2025	49
ПРОГРАМА UKRAINE2EU ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА 1,5 МЛН ЄВРО ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	50
МОН, МІНЦИФРА ТА GENESIS ПРЕЗЕНТУЮТЬ БЕЗОПЛАТНИЙ КУРС З АНАЛІТИКИ В ПРОДУКТОВОМУ ІТ – З ГОТОВИМИ ПРАКТИЧНИМИ РІШЕННЯМИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ У ЗВО	51
ЕІС ОГОЛОСИЛА ПРО НОВУ ПІДТРИМКУ УКРАЇНСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ ТА СТАРТАПІВ	52

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

КОМІСІЯ ЗАПУСКАЄ НОВУ СТРАТЕГІЮ, ЩОБ ЗРОБИТИ ЄВРОПУ СВІТОВИМ ЛІДЕРОМ У ГАЛУЗІ НАУК ПРО ЖИТТЯ ДО 2030 РОКУ

Європейська Комісія представила нову *стратегію* у сфері наук про життя, щоб зробити Європу найпривабливішим місцем у світі для розвитку цих наук до 2030 року

Науки про життя – це вивчення живих систем, від клітин до екосистем. Вони мають ключове значення для здоров'я, довкілля та економіки. Цей сектор стимулює інновації у медицині, харчовій промисловості та сталому виробництві, додаючи майже 1,5 трильйона євро до економіки ЄС та підтримуючи 29 мільйонів робочих місць по всьому Союзу.

Нова стратегія, підтримана щорічним фінансуванням у понад 10 мільярдів євро з поточного бюджету ЄС, пропонує координований підхід по всьому ланцюгу створення вартості в галузі наук про життя. Її мета – прискорити інновації, спростити вихід нових технологій на ринок та зміцнити довіру громадськості, щоб забезпечити реальну користь для людей і планети.

Основні заходи стратегії:

- *Оптимізація екосистеми досліджень та інновацій*

Розробка інвестиційного плану ЄС для фінансування клінічних досліджень та посилення європейських клінічних дослідницьких інфраструктур.

Просування підходу "Єдине здоров'я" (*One Health*) у дослідженнях та інноваціях.

Мобілізація до 100 мільйонів євро в рамках Horizon Europe (2026–2027) на розробку та впровадження мікробіомних рішень.

Виділення 250 мільйонів євро на розвиток транссекторальних технологій у сфері наук про життя: нові продукти, методології, молекули, передові матеріали, ефективне біовиробництво.

- *Забезпечення швидкого виходу інновацій на ринок*

Запуск Закону про біотехнології ЄС (EU Biotech Act), який створить більш сприятливі умови для інновацій у всіх секторах біотехнологій.

Створення платформи для поєднання стартапів, промисловості та інвесторів, використовуючи потенціал портфелю *Європейської ради з інновацій (EIC)* та Мережі довірених інвесторів.

- *Зміцнення довіри, впровадження та використання інновацій*

Мобілізація 300 мільйонів євро для стимулювання закупівель інновацій у сферах: адаптації до зміни клімату, вакцин нового покоління, доступних онкологічних рішень.

Створення Координаційної групи з наук про життя для узгодження політик та фінансування міжсекторальних досліджень.

Підтримка діалогу з основними зацікавленими сторонами, включно з громадянами та промисловістю.

Довідкова інформація

Цю стратегію Президентка Урсула фон дер Ляєн анонсувала у своїх *політичних орієнтирах*. Вона є *частиною "Компасу конкурентоспроможності"*.

Попри давню лідерську позицію Європи у науках про життя, ЄС втрачає конкурентні переваги у впровадженні наукових досягнень у практику. Основні виклики: фрагментовані інноваційні екосистеми, недостатнє використання даних та штучного інтелекту, повільне впровадження інновацій на ринок.

Стратегія спирається на результати громадських консультацій та значний обсяг аналітики, зокрема на два дослідження Об'єднаного дослідницького центру Єврокомісії: *Сектори наук про життя в ЄС: драйвери економічного зростання та інновацій*, що підтверджує 29 мільйонів зайнятих осіб і додану вартість у 1,5 трлн євро та *Тенденції у патентах у науках про життя: фокус на фармацевтиці та медичних технологіях*, де зазначено, що ЄС займає 2-ге місце у світі за кількістю патентів (17%).

Прийняття Висновків Ради щодо цієї стратегії заплановано на засіданні Ради з питань конкурентоспроможності (дослідження) 30 вересня 2025 року.

Для отримання додаткової інформації

Оберіть Європу для наук про життя: Стратегія позиціонування ЄС як найпривабливішого місця у світі для наук про життя до 2030 року

Запитання та відповіді

Інформаційний бюлетень

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1686

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЛІДЕРИ СТВОРЮЮТЬ МІЖНАРОДНУ КОАЛІЦІЮ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

Європейська Комісія разом з Італією, Німеччиною, Польщею та іншими країнами ЄС створюють міжнародну коаліцію для залучення ресурсів і експертизи з метою поставити науку, дослідження та інновації в центр відновлення та довгострокового розвитку України.

Оголошення про створення коаліції відбулося 11 липня в Римі під час Конференції з відновлення України – щорічної події, на якій політики та представники бізнесу обговорюють, як Європа може допомогти у відбудові країни, що постраждала від війни. До коаліції також приєдналися Австрія, Хорватія, Данія, Португалія, Словачька Республіка, Іспанія, Швеція, Велика Британія та Програма розвитку ООН.

Коаліція надаватиме Україні технічну допомогу для відновлення, забезпечуватиме доступ до передового наукового обладнання, сприятиме розвитку управлінських компетенцій у сфері науки та допомагатиме впроваджувати заходи з безпеки наукових досліджень.

За даними уряду України, для відновлення наукової та університетської інфраструктури, втраченої внаслідок повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року, потрібно близько 1,2 мільярда євро.

З цієї суми 1 мільярд євро необхідний для відновлення будівель та закупівлі нового наукового обладнання. Ще 150 мільйонів євро потрібно для створення національної системи фінансування 2000 провідних молодих дослідників у сферах STEM, які

отримуватимуть близько 500 євро щомісячної підтримки. Уряд уже підготував проєкт постанови для запуску цієї програми.

Також уряд України планує запровадити гранти на здобуття PhD-ступеня, створити центри трансферу технологій та нову агенцію прикладних досліджень, побудувати відкритий науковий репозиторій, підтримати українські наукові журнали та посилити мережу національних контактних пунктів для участі в програмах досліджень ЄС.

Політичний вимір

Ідею створити окрему панель, присвячену науці, запропонував саме уряд Італії. Це стало нагодою для широкої коаліції європейських країн і ЮНЕСКО офіційно розпочати процес, який систематизує дискусії, що тривали вже кілька років.

Ще до ініціативи Італії шість найбільших дослідницьких організацій Німеччини оприлюднили *план дій* з пропозиціями щодо участі у відновленні наукової сфери України. Звіт було опубліковано у червні минулого року, і він закликав політиків до активнішої двосторонньої співпраці між Німеччиною та Україною.

Напередодні цього річної конференції в Римі ЮНЕСКО також представила *власний план дій*, за яким для реалізації проєктів із розвитку наукової інфраструктури, підтримки молодих вчених та інтеграції України в європейські та глобальні наукові екосистеми необхідно 18 мільйонів доларів.

Міністерка досліджень Італії Анна Марія Берніні заявила, що її країна "буде дедалі більше залучена" до цього процесу. Італія та Україна працюють над двосторонньою угодою щодо спільного доступу до лабораторій, фінансування та обміну даними.

Німеччина також планує до 2027 року створити у Києві аналітичний центр (think tank), який фінансуватиме дослідження в галузі енергетики та клімату. Державний секретар федерального міністерства досліджень Рольф-Дітер Юнк оголосив про два нові конкурси, які будуть оголошені цього року, – для створення німецько-української мережі університетів з програмами подвійних дипломів та спільними навчальними модулями.

Підтримка від Брюсселя

Окрім фінансування та політичної підтримки, Україна прагне узгодити свою систему фінансування науки з європейськими стандартами. Уряд працює над виконанням 35 політичних розділів для набуття членства в ЄС, але вже отримав позитивну оцінку щодо "наукового" розділу, за словами Єкатеріни Захарієвої, відповідальної єврокомісарки.

Захарієва оголосила про плани ЄС виділити **60 мільйонів євро** на окремі наукові конкурси для України, додатково до вже профінансованих 60 мільйонів через програми Horizon Europe та Euratom.

Окрім цього, Єврокомісія оголосила про партнерство з Міністерством цифрової трансформації України щодо масштабних інноваційних проєктів у сфері оборони. ЄС прагне використати досвід України для посилення власного оборонного сектору.

У Римі ЄС підписав пакет у рамках Ukraine Investment Framework на 2,3 мільярда євро, з яких 1,8 мільярда – це кредитні гарантії, а 580 мільйонів – гранти. Єврокомісія сподівається мобілізувати до 10 мільярдів євро інвестицій в Україну.

<https://sciencebusiness.net/news/international-news/european-leaders-cobble-together-international-coalition-ukrainian-science>

ДАНІЯ ГОЛОВУЄ В РАДІ ЄС

З 1 липня Данія ввосьме головує в Раді Європейського Союзу протягом наступних шести місяців. Її програма спрямована на те, щоб ЄС взяв на себе відповідальність за власну безпеку, а також зміцнив свою конкурентоспроможність та забезпечив зелений перехід Європи. Девіз головування – "Сильна Європа у світі, що змінюється".

У сфері досліджень та інновацій головування Данії вбачає необхідність зосередитися на безпеці, відкритій стратегічній автономії та підвищенні європейської конкурентоспроможності, зокрема, з урахуванням таких питань:

- Подолання інноваційного розриву в Європі в критично важливих технологіях, таких як штучний інтелект, квантові технології, біотехнології та космічні технології, є надзвичайно важливим;
- Створення оптимальної бази для відмінних досліджень та інновацій, одночасно заохочуючи співпрацю між державним та приватним секторами;
- ЄС повинен переорієнтувати більше досліджень на інновації, зосереджуючись на всіх ланках ланцюжка створення вартості, від фундаментальних (базових) досліджень до інновацій, комерціалізації та масштабування діяльності.

Ключовими питаннями головування Данії буде робота над пропозицією Європейської Комісії щодо наступної Багаторічної фінансової програми, включаючи Фонд конкурентоспроможності, а також пропозицією щодо наступної рамкової програми та спеціальної програми.

16 липня 2025 року Данія представила в Раді ЄС свої пріоритети комітетам Європейського парламенту, зокрема Комітету з питань промисловості, досліджень та енергетики (ITRE):

- підвищення цифрової конкурентоспроможності та захист неповнолітніх в Інтернеті;
- посилення обороноздатності Європи, підтримка України, сприяння співпраці з НАТО та зміцнення оборони ЄС від гібридних загроз;
- зміцнення кіберстійкості ЄС, розробка потужної відповіді ЄС на кіберкризи та спрощення законодавчої бази ЄС у сфері кібербезпеки.

Депутати Європарламенту цікавилися також створенням єдиного європейського ринку оборонної продукції, стандартизацією оборонної продукції та необхідністю спільних закупівель для посилення оборонного потенціалу.

Питання стосувалися і безпеки Балтійського моря та заходів щодо протидії потенційному саботажу. Було висловлено занепокоєння щодо залежності Європи від неєвропейських постачальників оборонної продукції.

<https://era.gv.at/news-items/denmark-takes-over-eu-council-presidency/>

ГОРИЗОНТ ЄВРОПА 2028–2034: ВДВІЧІ БІЛЬШИЙ, ПРОСТІШИЙ, ШВИДШИЙ ТА ЕФЕКТИВНІШИЙ

У рамках наступного довгострокового бюджету ЄС на 2028-2034 роки Комісія пропонує подвоїти бюджет наступної Рамкової програми з досліджень та

інновацій, яка й надалі називатиметься "Горизонт Європа", до 175 мільярдів євро. Нова програма "Горизонт Європа" підвищить конкурентоспроможність Європи та профінансує рішення для реальних проблем, від штучного інтелекту, який підтримує лікарів, до супутників, що захищають фермерів, та чистіших, розумніших способів пересування, життя та роботи.

Програма спиратиметься на досягнення та успіхи поточної програми досліджень та інновацій, яка діє з 2021 по 2027 рік.

Структура програми

Нова програма базуватиметься на чотирьох стовпах і підтримуватиме передові дослідження та інновації, залучатиме та розвиватиме талановитих дослідників, сприятиме міжнародній співпраці та поєднуватиме науку із суспільством.

Стовп I "Відмінна наука" має на меті зміцнити наукову базу ЄС, залучити провідних талантів та сприяти відмінним дослідженням у Європі. Він охоплює Європейську дослідницьку раду (ERC), дії Марії Склодовської-Кюрі та науку для політики ЄС через Спільний дослідницький центр. ERC буде розширено, щоб збільшити його можливості підтримувати передові дослідження, зосереджуючись на фінансуванні відмінних дослідників та їхніх команд відповідно до підходу "Вибери Європу".

Стовп II "Конкурентоспроможність та суспільство" має на меті підтримувати спільні дослідження та інновації у сферах з високим суспільним впливом. Він спрямований на конкурентоспроможність ЄС у таких галузях, як чистий перехід, цифрове лідерство, оборона, промисловість та космос, у тісній співпраці з Європейським фондом конкурентоспроможності. Він також буде спрямований на вирішення глобальних суспільних проблем та місії ЄС, а також Новий європейський фонд Баухауса.

Стовп III "Інновації" спрямований на підтримку інновацій у Європі, з акцентом на сприянні розробці нових продуктів, послуг та бізнес-моделей. Європейська рада з інновацій буде розширена для поетапного фінансування високоризикових проривних проєктів та запровадить акцент на стартапи в галузі оборони та подвійного використання.

Стовп IV "Європейський дослідницький простір" спрямований на підтримку розвитку єдиного Європейського дослідницького простору (ЄДП) з акцентом на сприянні досконалості та впливу, включаючи реформований компонент розширення. Як новинка, він також підтримує розвиток та функціонування дослідницьких та технологічних інфраструктур. Реалізація програми буде спрощена. Це включає спрощену підтримку, зменшення кількості тем та скорочення часу від закриття конкурсу до підписання гранту.

У рамках Програми, тісно пов'язаної з Європейським фондом конкурентоспроможності, ЄС отримає можливість запускати так звані "moonshot projects" – масштабні, амбітні проєкти, спрямовані на стратегічні прориви.

Ці проєкти передбачають перехід від фундаментальних досліджень до демонстрації та реального впровадження технологій. Їхнє фінансування здійснюватиметься за рахунок об'єднаних ресурсів:

- ЄС (Horizon Europe і Європейський фонд конкурентоспроможності);
- національних урядів;
- державного та приватного секторів.

Ключові напрями "moonshot" проєктів:

- Майбутній циркулярний колайдер (Future Circular Collider)
- Чиста авіація
- Квантові обчислення
- Штучний інтелект нового покоління
- Цифровий суверенітет та управління даними
- Автоматизований транспорт і мобільність
- Регенеративні терапії
- Енергія термоядерного синтезу
- Космічна економіка
- Нульове забруднення водних ресурсів
- Моніторинг океанів

Наступні кроки: попереду – міжінституційні переговори між Європейським Парламентом, Радою ЄС та Єврокомісією щодо реалізації цих ініціатив.

Контекст

Протягом останнього року було оприлюднено кілька стратегічних доповідей про стан та майбутнє досліджень і інновацій у Європі:

- *Звіт Маріо Драгі про майбутнє конкурентоспроможності ЄС* наголосив на необхідності зробити дослідження та інновації основою економіки для забезпечення сталого зростання.
- Звіт Енріко Летти *"Більше, ніж ринок"* закликав до створення "п'ятої свободи" – вільного руху знань у межах Єдиного ринку для розвитку науки, інновацій та освіти.
- Звіт незалежної експертної групи під головуванням Мануеля Гейтора *"Align, Act, Accelerate"* дав рекомендації для покращення Horizon Europe та його кращої відповідності стратегічним цілям ЄС.

Проміжні результати "Горизонт Європа": "Горизонт Європа" вже показує значний соціальний та економічний ефект. За оцінками, кожен вкладений євро генерує до 11 євро приросту ВВП до 2045 року. Станом на січень 2025 року, профінансовано понад 15 000 проєктів на суму понад 43 мільярди євро.

Більше інформації:

Інформаційний бюлетень: *Горизонт Європа 2028 – 2034*

Проміжне оцінювання *Горизонту Європа*

Загальний огляд запропонованого довгострокового бюджету ЄС

Презентація: *Довгостроковий бюджет ЄС на 2028-2034 роки – приклади "Moonshot"*

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/horizon-europe-2028-2034-twice-bigger-simpler-faster-and-more-impactful-2025-07-16_en

ПАРЛАМЕНТ ЗАКЛИКАЄ ЗОСЕРЕДИТИ УВАГУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В НАСТУПНОМУ БАГАТОРІЧНОМУ БЮДЖЕТІ ЄС

Депутати Європейського парламенту наголошують, що наступна Багаторічна фінансова рамка (MFF) має зосередитися на політиці, яка посилює конкурентоспроможність Європейського Союзу, стати більш гнучкою, щоб ефективно реагувати на нові виклики та кризи, водночас зберігаючи передбачуваність для науковців та бізнесу, які потребують стабільності для довгострокового планування інвестицій.

Крістіан Елер – представник ЄНП (Європейська Народна Партія) і ключова фігура в наглядній діяльності Парламенту за Рамковими програмами ЄС з досліджень, застеріг від повернення до застарілих централізованих підходів до промислової та інноваційної політики.

Наступна MFF має враховувати глобальні виклики та допомогти ЄС скоротити розрив конкурентоспроможності з провідними світовими економіками.

"З цією метою ми запропонуємо створення Європейського фонду конкурентоспроможності – чіткого інструменту для інвестицій на всіх етапах інноваційного циклу: від прикладних досліджень до виробництва і впровадження", – заявили депутати.

16 липня Єврокомісія представила разом із проєктом MFF комплексний пакет законодавчих ініціатив, до якого увійшли пропозиції щодо партнерств, Фонду конкурентоспроможності, інструментів "Глобальна Європа" та "амбітний" пакет власних ресурсів для ЄС.

Останніми місяцями Європейський парламент неодноразово закликав до масштабних інвестицій у науку та інновації після 2027 року, включаючи створення незалежної Рамкової програми досліджень з бюджетом щонайменше 200 мільярдів євро, яка має прийти на зміну Horizon Europe.

Наступна Рамкова програма залишиться окремою ініціативою, але її структура буде переглянута, а сама програма тісно узгоджуватиметься з Європейським фондом конкурентоспроможності.

Під час дебатів також було підкреслено важливість зміцнення оборони для посилення конкурентних позицій ЄС.

"Ми маємо зміцнити наші можливості у сфері безпеки та оборони, включаючи підвищення готовності до захисту", – зазначила Марі Б'єрре, міністерка з європейських справ Данії, яка виступала від імені головування в Раді ЄС.

"Світа до вторгнення Росії в Україну більше не існує. Наступний довгостроковий бюджет ЄС має це відобразити", – додала вона.

<https://sciencebusiness.net/news/planning-fp10/parliament-urges-strong-competitiveness-focus-next-multiannual-eu-budget>

МІНІСТРИ ЄС ОБГОВОРЮЮТЬ У КОПЕНГАГЕНІ КРИТИЧНО ВАЖЛИВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МАЙБУТНЮ РАМКОВУ ПРОГРАМУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ

16 та 17 липня 2025 року міністри з досліджень та інновацій з держав-членів ЄС разом зі своїми колегами з Ісландії, Норвегії, Швейцарії та Великої Британії зібралися в Копенгагені на неформальну зустріч, організовану Данією в Раді ЄС. Дводенна зустріч була зосереджена на ролі Європи в розробці критичних технологій та формуванні майбутніх європейських дослідницьких та інноваційних зусиль у контексті майбутньої Багаторічної фінансової рамки (MFF). Зустріч провела Крістіна Егелунд, міністр вищої освіти та науки Данії. Делегацію Європейської Комісії очолили комісар з питань стартапів, досліджень та інновацій Катерина Захарієва та генеральний директор Генерального директорату з досліджень та інновацій Марк Леметр.

Міністри обговорили необхідність спільних європейських зусиль для розвитку критично важливих технологій, визнаючи їхню важливість для конкурентоспроможності Європи, стратегічної автономії, а також зеленого та цифрового переходів. Було підкреслено роль державно-приватного співробітництва у масштабуванні ключових технологій, таких як штучний інтелект, квантові обчислення, біотехнології та космічні технології. Міністри також обговорили, як Європа може створити провідні світові дослідницькі центри через транскордонну співпрацю та спільний дослідницький потенціал.

Наступне офіційне засідання Ради ЄС з цих питань (дослідження) заплановано на 30 вересня 2025 року в Брюсселі.

<https://danish-presidency.consilium.europa.eu/en/events/informal-meeting-of-research-ministers-and-ministers-for-internal-market-and-industry-16-187/>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК ВИДІЛИТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ МАЙЖЕ 600 МЛН ЄВРО НА ПІДТРИМКУ ЕНЕРГЕТИКИ, ІНФРАСТРУКТУРИ ТА БІЗНЕСУ

У межах нового пакета фінансування ЄС у розмірі 2,3 млрд євро, оголошеного 10 липня на *"Конференції з питань відновлення України"* в Римі, Група Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) надасть Україні майже 600 млн євро на підтримку енергетичних систем, транспортних мереж та низки підприємств у країні. Фінансування буде надано у вигляді кредитів ЄІБ, забезпечених гарантіями ЄС.

Пакет включає фінансування для критично важливої інфраструктури та інші кошти для підтримки відновлення й реконструкції України.

Фінансування для відновлення гідроелектростанцій включає кредит ЄІБ у розмірі 120 млн євро для "Укргідроенерго", найбільшої гідрогенеруючої компанії України. Кредит буде спрямовано на відновлення трьох стратегічно важливих гідроелектростанцій – Канівської, Кременчуцької та Дніпровської. Він також підтримає й інші об'єкти енергетики. Це допоможе забезпечити електропостачання в умовах постійних російських атак на енергетичну систему України.

На підтримку системи централізованого теплопостачання виділено два кредити ЄІБ на загальну суму 100 млн євро. Кредити по 50 млн євро буде надано українським банкам Укргазбанк та Ощадбанк, які спрямують ці кошти муніципалітетам. Місцеві органи влади зможуть інвестувати у децентралізоване виробництво тепла, відновлювані джерела енергії та підвищення енергоефективності громадських будівель.

Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України отримає кредит ЄІБ у розмірі 134 млн євро на ремонт мостів і доріг, у тому числі автомагістралі М06, що з'єднує Київ із кордоном Угорщини. Кошти також буде спрямовано на покращення прикордонної інфраструктури, що зміцнить "Шляхи солідарності ЄС-Україна".

Компонент пакета для малих і середніх підприємств (МСП) включає три нові кредити ЄІБ: 100 млн євро для Укрексімбанку, 70 млн євро для Укргазбанку та 60 млн євро для Банку Львів. Ці три українські банки спрямують фінансування на МСП, з особливим акцентом на "зелені" інвестиції.

Крім цього, ЄІБ надає гарантії, підтримані ЄС, чотирьом українським кредиторам: Укргазбанку, Банку Львів, Кредобанку (дочірній компанії польського банку РКО Polski Bank) та українському підрозділу Піреус Банку. Цей крок розблокує ще більше фінансування для малого українського бізнесу.

Десять держав-членів ЄС (Данія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Італія, Латвія, Румунія, Словаччина, Словенія та Іспанія) приєдналися до пілотного проєкту InvestEU на суму 300 млн євро – *Ukraine Export Credit Pilot*, новаторської ініціативи щодо підтримки торгівлі з Україною. Очікується, що незабаром до цієї ініціативи приєднаються ще три держави-члени ЄС.

ЄІБ також запустив Ukraine FIRST (скорочення від Ukraine Facility for Infrastructure Reconstruction – Механізм для відновлення інфраструктури України) – нову програму підготовки проєктів, розроблену спільно з ЄБРР та Європейською комісією. Ініціатива отримає 20 млн євро з Механізму підтримки України та по 5 млн євро від ЄІБ і ЄБРР – загалом 30 млн євро. Ukraine FIRST підтримає проведення техніко-економічних обґрунтувань, технічних оцінювань і планування закупівель, що дозволить швидше та якісніше підготувати інфраструктурні проєкти. Очікуються також додаткові внески донорів.

Грант у розмірі 20 млн євро, наданий Міжнародною кліматичною ініціативою (Фонд ІКІ) уряду Німеччини, ЄІБ у співпраці з GIZ та Програмою розвитку ООН (ПРООН), допомагає інтегрувати зелену енергію у проєкти, що реалізуються українськими муніципалітетами за підтримки ЄІБ у межах Програми рішень для відновлюваної енергетики (RES) Фонду ІКІ. Програма RES дозволить низці українських міст, які

підвищили енергоефективність своїх громадських будівель, отримати додаткові гранти на встановлення такого обладнання, як сонячні панелі, акумуляторні батареї та теплові насоси. GIZ і ПРООН допомагатимуть місцевим органам влади в реалізації цих заходів, що спростить та пришвидшить впровадження цих покращень, особливо у невеликих містах і громадах з обмеженими можливостями.

Крім цього, завдяки додатковому внеску в розмірі 19,6 млн євро, виділеному урядом Німеччини до Фонду ІКІ, ЄІБ та Німеччина домовилися надати підтримку українським регіонам, що залежать від вугілля, в межах програми Just Transition and Just Resilience for Ukraine ("Справедливий перехід та справедлива стійкість для України") (JTR-U) Фонду ІКІ. Програма JTR-U має на меті сприяти інвестиційним проектам, що усувають соціально-економічні наслідки поступової відмови від видобутку вугілля та створюють економічні можливості в українських містах, економіка яких залежить від вугільної промисловості.

ЄІБ та Державна аудиторська служба України підписали нову угоду про посилення зусиль щодо боротьби із шахрайством і корупцією в проектах, що фінансуються ЄС. Це партнерство покращить координацію у сфері запобігання та раннього виявлення ризиків. Посилення нагляду забезпечить належне використання коштів, виділених на відновлення.

Дізнатися більше:

Пресреліз

<https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/yevropejskyj-investyziynyj-bank-vydilyt-dlya-ukrayiny-majzhe-600-mln-yevro-na-pidtrymku-energetyky-infrastruktury-ta-biznesu/>

ПЛАН ДІЙ ДЛЯ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

8 липня Європейська Комісія представила *План дій* для хімічної промисловості, спрямований на посилення конкурентоспроможності та модернізацію хімічного сектору ЄС. Цей План спрямований на вирішення ключових проблем, а саме: високих витрат на енергоносії, недобросовісної світової конкуренції та слабого попиту, а також на сприяння інвестиціям в інновації та сталий розвиток.

План дій супроводжується спрощеним комплексом заходів щодо хімічних речовин – шостим за рахунком, який Комісія представила в рамках цього мандату – для подальшого впорядкування та спрощення ключового законодавства ЄС щодо хімічних речовин, а також пропозицією щодо посилення управління та фінансової стійкості *Європейського агентства з хімічних речовин (ЕСНА)*.

План дій пропонує такі заходи:

- *Стійкість та рівні умови гри:* Комісія разом з державами-членами та зацікавленими сторонами створить Альянс критично важливих хімічних продуктів для вирішення ризиків закриття потужностей у цьому секторі. Альянс визначатиме критично важливі виробничі майданчики, які потребують політичної підтримки, та вирішуватиме торговельні проблеми, такі як, зокрема залежність від ланцюга поставок. Комісія також застосує заходи торговельного захисту для забезпечення чесної конкуренції, одночасно розширюючи моніторинг імпорту хімічних речовин через існуючу Робочу групу з нагляду за імпортом. Альянс узгоджуватиме інвестиційні пріоритети, координуватиме проекти ЄС та

національні проєкти, включаючи *важливі проєкти спільного європейського інтересу* (IPCEI), та підтримуватиме критично важливі виробничі майданчики ЄС для стимулювання інновацій та регіонального зростання.

- *Доступна енергія та декарбонізація*: Комісія повним ходом впровадить *План дій щодо доступної енергетики*, щоб допомогти знизити високі витрати на енергію та сировину. Вона запровадила чіткі правила для низьковуглецевого водню та оновить державну допомогу, щоб знизити витрати на електроенергію для більшої кількості виробників хімічної продукції до кінця року. План також заохочує використання чистих джерел вуглецю, таких як уловлювання вуглецю, біомаса та відходи, а також підтримку відновлюваних джерел енергії. Наразі також розпочато публічні *консультації щодо покращення переробки хімічної продукції*.

- *Провідні ринки та інновації*: План дій висвітлює фінансові стимули та податкові заходи для підвищення попиту на чисті хімічні речовини. Майбутній Закон про прискорення декарбонізації промисловості встановить правила ЄС щодо змісту та сталого розвитку для підтримки зростання ринку та інвестицій у чисті технології. Майбутні Стратегія біоекономіки та Закон про циркулярну економіку сприятимуть ефективності використання ресурсів ЄС, переробці хімічних речовин та зміцненню ринку біологічних та перероблених альтернатив викопним паливам. Комісія також запустить Центри інновацій та заміщення ЄС та мобілізує фінансування ЄС у рамках програми "Горизонт Європа" (2025–2027) для прискорення розробки безпечніших та більш стійких хімічних замінників.

- *Вжиття заходів щодо пер- та поліфторалкільних речовин (ПФАР)*: План дій підтверджує зобов'язання Комісії мінімізувати викиди ПФАР шляхом жорсткого, науково обґрунтованого обмеження, водночас забезпечуючи подальше використання у критично важливих сферах застосування за суворих умов, коли немає альтернатив, які будуть запропоновані швидко після висновку ЕСНА. Комісія також інвестуватиме в інновації, сприятиме відновленню на основі принципу "забруднювач платить" та надаватиме пріоритет розробці безпечніших альтернатив.

У розділі про фінансову підтримку ЄС також зазначено:

Бюджет ЄС підтримує інноваційні проєкти та проєкти декарбонізації на різних етапах інновацій. Робоча програма "Горизонт Європа" на 2026-2027 роки підтримає перехід до промислової декарбонізації на ранніх етапах інновацій приблизно 370 мільйонами євро.

Комісія оголосить флагманський конкурс проєктів програми "Горизонт Європа" на суму 600 мільйонів євро в рамках робочої програми на 2026-2027 роки для підтримки проєктів, придатних для розгортання. Цей конкурс доповнюватиме поточні дослідницькі та інноваційні зусилля, що фінансуються в рамках програми "Горизонт Європа", і буде спрямований на сприяння синергії між програмою та Інноваційним фондом. Конкурс буде спрямований на всі енергоємні галузі промисловості, включаючи хімічну промисловість.

Спрощення

У рамках своїх постійних зусиль щодо підвищення конкурентоспроможності ЄС, Комісія ухвалила шостий комплексний пакет спрощень для зменшення витрат на дотримання вимог та адміністративного навантаження для хімічної промисловості,

водночас забезпечуючи надійний захист здоров'я людини та навколишнього середовища, що включає спрощення правил маркування небезпечних хімічних речовин, правил ЄС щодо косметики та спрощення реєстрації продуктів для добрив ЄС шляхом узгодження вимог до інформації зі стандартними правилами REACH для хімічних речовин. Очікується, що ці заходи заощадять галузі щонайменше 363 мільйони євро щорічно.

Довідково

План дій Європейської хімічної промисловості базується на *Компасі конкурентоспроможності та Угоді про чисту промисловість*. Після *Стратегічного діалогу Президента* 12 травня 2025 року це третій секторальний план Комісії після автомобільної та сталеливарної промисловості. Пакет спрощення відповідає *зобов'язанню* Президента фон дер Ляєн спростити законодавство ЄС та зменшити адміністративне навантаження, допомагаючи підприємствам впроваджувати інновації та розвиватися. Президент фон дер Ляєн оголосила про галузевий «омнібус» під час першого Стратегічного діалогу щодо майбутнього хімічної промисловості в Європі з представниками сектору, який відбувся 12 травня 2025 року. *Стратегія єдиного ринку*, прийнята у травні 2025 року, підтвердила це зобов'язання. «Омнібус» для хімічної промисловості є одним із *серії омнібусних пакетів спрощення*, представлених Комісією відповідно до цього мандату. Хімічна промисловість ЄС є четвертим за величиною виробничим сектором, де 29 000 компаній забезпечують 1,2 мільйона прямих робочих місць та підтримують 19 мільйонів у всіх ланцюгах поставок.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1755

ЄС ТА УКРАЇНА ДОСЯГЛИ ПРИНЦИПОВОЇ УГОДИ ПРО МОДЕРНІЗОВАНІ ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ

30 червня Європейська комісія завершила переговори з Україною щодо перегляду поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною і ЄС (ПВЗВТ).

Цей перегляд сприяє поступовій інтеграції України в Єдиний ринок ЄС у ширшому контексті процесу вступу України до ЄС. Він також повністю враховує питання чутливості окремих аграрних секторів, порушене державами-членами ЄС та сільгоспвиробниками.

Модернізована угода зосереджується на трьох ключових напрямках:

- *Забезпечення рівних умов*: новий доступ до ринку обумовлений поступовим узгодженням стандартів України з відповідними виробничими стандартами ЄС, зокрема щодо добробуту тварин, використання пестицидів та ветеринарних препаратів. Очікується, що Україна щороку звітуватиме про свій прогрес у цих сферах.
- *Надійне захисне застереження*: обидві сторони матимуть можливість активувати механізм захисту, який дозволить ухвалити належні заходи в ситуаціях, коли імпорт може спричинити негативні наслідки для будь-якої зі сторін. У випадку ЄС оцінка можливого порушення рівноваги може бути зроблена на рівні однієї або кількох держав-членів ЄС.
- *Посилення торговельних потоків*: у переглянутій угоді забезпечено рівновагу між підтримкою ЄС української торгівлі та повним урахуванням чутливості деяких аграрних секторів і зацікавлених сторін у ЄС. Доступ до ринку, що став предметом переговорів, є

різним: для найчутливіших товарів, таких як цукор, м'ясо птиці, яйця, пшениця, кукурудза та мед, спостерігаються лише незначні збільшення порівняно з первинною ПВЗВТ, для іншої продукції було зроблено вигідні для обох сторін поліпшення на основі взаємодоповнюваних ринків, і, нарешті, для певної нечутливої продукції було погоджено повну лібералізацію.

Обидві сторони також домовилися про вивчення заходів, які допоможуть українським експортерам вийти на їхні традиційні ринки в третіх країнах. Крім цього, ЄС і Україна також погодилися переглянути ситуацію в контексті прогресу України в економічній інтеграції та перспектив її вступу до ЄС.

Тепер обидві сторони працюватимуть над врегулюванням технічних елементів угоди. Держави-члени ЄС та Європейський парламент будуть проінформовані про деталі угоди найближчими днями.

Дізнатися більше: *Пресреліз*

<https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/yes-ta-ukrayina-dosyagly-pryncypovoyi-ugody-pro-modernizovani-torgovelni-vidnosyny/>

БЕЛЬГІЙСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ПРО ЗРОСТАННЯ ЗАГРОЗ АКАДЕМІЧНІЙ СВОБОДІ

Ректори 10 університетів Бельгії опублікували заяву, в якій попереджають про загрозу академічній свободі на тлі зростаючого тиску на науковців. У звіті "Вільні думати 2024" задокументовано 391 напад на науковців, установи та студентів у 51 країні лише за один рік.

Згідно з Індексом академічної свободи, Бельгія входить до п'ятірки країн-лідерів за рівнем академічної свободи, тоді як майже половина населення світу живе в країнах, де вона перебуває під серйозною загрозою. Але Бельгія повинна бути пильною, кажуть ректори, наводячи приклади зі США та інших країн, які показують, що обставини можуть швидко змінюватися. У заяві йдеться про те, що вчені, особливо молоді жінки-дослідниці, зазнають нападок, від образ у соціальних мережах до погроз смертю в найекстремальніших випадках. Це також впливає на дослідження, які проводять науковці.

У заяві академічна свобода ґрунтується на трьох стовпах: праві окремих осіб (як науковців, так і студентів) вільно викладати, досліджувати, навчатися та висловлювати ідеї; інституційній автономії університетів у самоуправлінні без неналежного втручання; та відповідальності державних органів за захист та просування цих свобод. Деякі рамки, такі як Боннська декларація про свободу наукових досліджень та майбутні керівні принципи Комісії щодо академічних цінностей, свідчать про зростаючу усвідомленість цієї проблеми. У заяві також згадується "п'ята свобода", запропонована Енріко Леттою, що означає вільний рух досліджень, знань, інновацій та освіти, як підкреслення нагальності захисту інтелектуальної мобільності та академічної незалежності в рамках єдиного ринку. Вона закликає громадськість поновити свою відданість академічній свободі.

<https://www.belganewsagency.eu/rectors-warn-of-growing-threats-to-academic-freedom>

ERC ПРИЙМАЄ РОБОЧУ ПРОГРАМУ НА 2026 РІК

8 липня 2025 року Європейська комісія ухвалила Робочу програму Європейської дослідницької ради (ERC) на 2026 рік. У програмі окреслено можливості фінансування, бюджети грантів, графіки конкурсів та правила участі у фінансуванні ERC у наступному році. Документ був розроблений та схвалений Науковою радою ERC і прийнятий Європейською комісією. Як було оголошено раніше, починаючи з Робочої програми на 2026 рік, до заявок на гранти ERC застосовуватимуться кілька оновлень, а подальші коригування заплановані на 2027 рік.

- З 2026 року заявникам буде запропоновано структурувати свої пропозиції у дві частини: стислу Частину I обсягом п'ять сторінок, яка викладає наукову ідею та цілі, та більш детальну Частину II, зосереджену на впровадженні та методології. Доцільність тепер оцінюватиметься лише на другому етапі оцінювання.
- Заявники, які проживають за межами Європи, можуть запросити до 2 мільйонів євро додаткового фінансування для підтримки свого переїзду. Це додаткове фінансування тепер також може покривати витрати на персонал.

Забігаючи наперед, ERC оголошує, що з 2027 року розширить вікна участі в конкурсах на отримання стартових та консолідаційних грантів, щоб краще враховувати різноманітні академічні кар'єри. Наукова рада ERC також розробляє новий інструмент фінансування в рамках ініціативи *"Вибери Європу для науки"*, деталі якого будуть опубліковані згодом.

<https://erc.europa.eu/news-events/news/erc-work-programme-2026-adopted>

ПЛАНИ HORIZON ВСЕЛЯЮТЬ НАДІЮ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ПАРТНЕРСТВ

Європа досі не змогла ефективно перетворювати свої витрати на дослідження та розробки у комерційно привабливі продукти. Проєкт ATTRACT, який провів свою фінальну конференцію на початку липня, дає деякі уроки для політиків, які формують майбутнє фінансування науки в ЄС.

"Це джерело потенційних ідей та інновацій, на яких ми маємо будувати далі", – заявив Жан-Давід Мало, виконувач обов'язків директора з питань Європейського дослідницького простору та інновацій Генерального директорату Європейської Комісії з досліджень та інновацій (DG RTD), виступаючи перед учасниками конференції в Брюсселі.

За його словами, ЄС отримав кілька важливих уроків з реалізації проєкту ATTRACT: зокрема, важливість каскадного фінансування (коли кошти спрямовуються через перевірені наукові установи до стартапів), необхідність наукової обґрунтованості при відборі проєктів та значення підтримки підприємців протягом усього шляху їхнього розвитку.

Він додав, що ATTRACT надихнув Єврокомісію запровадити в майбутньому елемент "інноваційного виклику" в програми другого раунду фінансування. Це дозволить забезпечити достатньо коштів для масштабування та зростання найуспішніших стартапів.

Проект ATTRACT стартував у 2018 році з інвестицією 60 мільйонів євро публічних коштів ЄС у 170 перспективних науково-дослідних проєктів у сфері технологій виявлення та візуалізації. Проєкт спирався на провідні європейські наукові інфраструктури, ефективні процедури фінансування та співпрацю з публічними і приватними інвесторами. Згодом фокус був звужений до 18 проєктів із високим потенціалом для наукового, промислового та суспільного застосування. Це призвело до створення 8 стартапів, деякі з яких уже вийшли на другий раунд фінансування.

Фінальна конференція ATTRACT відбулася на тлі глибоких роздумів країн-членів ЄС щодо того, чому Європі не вдається створити сприятливе середовище для розвитку стартапів і масштабування технологічних компаній, особливо у сфері deep tech – технологій, що базуються на наукових відкриттях.

У вересні 2024 року колишній прем'єр-міністр Італії Маріо Драгі опублікував доповідь, у якій зазначив, що нездатність Європи конкурувати зі США та Китаєм становить екзистенційний ризик. Основна проблема – Європа дедалі більше залежить від технологій, розроблених за кордоном. Більше того, в цих технологіях можуть бути вмонтовані так звані "kill switches" – механізми, які дозволяють іншим країнам в односторонньому порядку відключати послуги для європейських користувачів.

Під час конференції Ліна Гальвес Муньйос, депутатка Європейського парламенту, зазначила, що міжнародний контекст для Європи суттєво погіршився з часу початку проєкту ATTRACT. "Світ стає все більшим і більшим, а Європа – все меншою і меншою", – сказала вона, маючи на увазі і геополітичну ситуацію, і зростаючу технологічну залежність Європи від глобальних технологічних гігантів.

Фредрік Еріксон, директор брюссельського аналітичного центру ECIPE (Європейський центр міжнародної політичної економіки), погодився з цією оцінкою. Він наголосив, що рівень інвестицій в ДіР у Європі, як частка ВВП, в середньому на третину або навіть на половину нижчий, ніж у США, Китаї чи Японії. А ті гроші, які витрачає Європа, дають значно менше успішних бізнесів.

Еріксон розкритикував політику фінансування досліджень у ЄС, зазначивши, що вона часто ігнорує важливість фінансових ринків у розвитку стартапів і масштабних компаній, роблячи ставку лише на публічне фінансування, яке менш ефективне. "Капітальні ринки дозволяють скоординовано залучати таланти та ресурси для досягнення кращих результатів. Саме це вони й роблять", – підкреслив він.

Проект ATTRACT продемонстрував, що публічні кошти можна використовувати ефективніше. Замість того, щоб підприємці самостійно подавалися на складні грантові програми ЄС (процеси, відомі своєю бюрократичністю), Комісія профінансувала консорціум перевірених наукових організацій. Лідером консорціуму став CERN, до складу також увійшли:

- Європейська лабораторія молекулярної біології (EMBL),

- Європейська південна обсерваторія,
- бізнес-організація,
- бізнес-школа ESADE (Барселона),
- Університет Aalto (Гельсінкі).

Цей консорціум "каскадував" більшість коштів – 55 мільйонів євро з 60 – безпосередньо до підприємців, застосовуючи наукову експертизу, але з меншими бюрократичними перепонами. Це значно прискорило процес фінансування.

Малі Баум, серійна підприємниця, інвесторка та менторка стартапів, яка працювала в Нью-Йорку та Силіконовій долині й нині є членом Європейської інноваційної ради, наголосила, що Європі потрібно активніше залучати приватні інвестиції.

Сержіо Бертолуччі, фізик-теоретик і голова Комітету з досліджень та інновацій ATTRACT, також закликав європейські уряди краще координувати наявні кошти, створивши пан'європейський фонд для підтримки deep tech, замість того щоб розпорошувати бюджети по національних програмах.

<https://sciencebusiness.net/attract-lights-way-commercialising-rd>

ЕК ПІДСУМОВУЄ ВІДПОВІДІ ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Генеральний директорат Європейської Комісії з досліджень та інновацій підсумував відгуки, отримані на запит Європейської Комісії щодо надання пропозицій для майбутньої Європейської стратегії із дослідницької та технологічної інфраструктури. Європейська Комісія заявляє, що надає пріоритет цій стратегії, оскільки ця інфраструктура відіграє ключову роль у сприянні науковій досконалості, технологічним інноваціям та конкурентоспроможності промисловості.

441 відповідь отримано з 29 країн від: 19 держав-членів ЄС, з найбільшою участю Німеччини, Іспанії та Бельгії; 10 країн, що не входять до ЄС, з найбільшою участю Великої Британії та Норвегії.

Учасниками консультацій були академічні та дослідницькі установи, компанії, органи державної влади, неурядові організації та громадяни.

Відповіді зосереджені у п'яти пріоритетних сферах:

- Покращення доступності інфраструктури, особливо для нових користувачів, включаючи малі та середні підприємства та стартапи.
- Забезпечення сталості довгострокового фінансування інфраструктурних проєктів та операцій.
- Розвиток цифровізації, сумісності даних та інтеграції штучного інтелекту, особливо для дослідницької інфраструктури як генераторів наукових даних.
- Узгодження технологічних напрямів з промисловими потребами та стратегічними пріоритетами ЄС.
- Покращення координації між інфраструктурами.

Багато респондентів також наголосили на важливості безперебійності інфраструктурних послуг із підтримки інноваційного циклу від наукової досконалості до проривних інновацій.

Серед секторів, які респонденти відзначили як особливо актуальні, є охорона здоров'я, навколишнє середовище, енергетика, цифрові технології та космос. Згадані пріоритети варіюються від геноміки та досліджень раку до чистої енергії, морської науки, цифрових інфраструктур та космічних технологій.

Комісія зараз аналізує отримані відгуки. Результати будуть використані для підготовки Європейської стратегії дослідницької та технологічної інфраструктури.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/feedback-call-evidence-european-strategy-research-and-technology-infrastructures-shows-strong-2025-06-02_en

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

ФОТОЕЛЕКТРИЧНІ ПАНЕЛІ: НОВІ ПРАВИЛА ОЦІНКИ ВУГЛЕЦЕВОГО СЛІДУ

Хоча виробництво електроенергії з фотоелектричних панелей (ФЕ) вважається низьковуглецевою технологією, виробництво ФЕ панелей може бути енергоємним і мати різний вплив на навколишнє середовище. Для досягнення цілей декарбонізації – скорочення викидів парникових газів (ПГ) щонайменше на 55% до 2030 року порівняно з рівнями 1990 року та досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року – ЄС прагне сприяти впровадженню "чистої" сонячної енергії, водночас гарантуючи стаке виробництво панелей, які її генерують.

Звіт *"Узгоджені правила розрахунку вуглецевого сліду фотоелектричних модулів у контексті Директиви ЄС про екодизайн"* знаменує собою один із перших кроків на шляху до запровадження обов'язкових вимог до вуглецевого сліду на рівні продукту. Цей метод надає політикам критерії, засновані на доказах, для оцінки вуглецевого сліду 1 кВт·год електроенергії, виробленої ФЕ панелями, що зрештою допомагає стимулювати інновації та диференціацію ринку чистіших сонячних технологій.

Як основне джерело відновлюваної енергії, сонячна енергія переживає вражаюче зростання: світові сонячні установки у 2024 році досягли майже 600 ГВт – на 33% більше, ніж у попередньому році – а її частка в загальному виробництві електроенергії зросла до 7%, подвоївшись лише за три роки. Сонячна енергія мала найшвидше зростання серед усіх технологій виробництва електроенергії, втричі перевищуючи вітрову енергетику.

Що стосується ЄС, то у 2023 році загальне виробництво електроенергії за допомогою сонячної енергії склало 5%, причому 271 ГВт було вироблено за допомогою сонячних фотоелектричних установок. Згідно з планом Європейської Комісії REPowerEU щодо

зеленого переходу та масштабних інвестицій у сонячну енергетику, метою є досягнення встановленої потужності фотоелектричних установок у 600 ГВт до 2030 року.

З огляду на надлишок дешевих імпортних сонячних панелей та суперечку щодо тарифів, що виникає перед світовою торгівлею, забезпечення дотримання вимог щодо вуглецевого сліду може допомогти переорієнтувати ринок у бік більш сталого ланцюга поставок.

Правила спрямовані на стандартизацію розрахунку вуглецевого сліду протягом життєвого циклу фотоелектричних панелей. Вони побудовані з використанням методу екологічного сліду Комісії та Правил категорії екологічного сліду продукту (PEFCR) фотоелектричних систем. Останні спеціально адаптовані до фотоелектричних панелей, що використовуються у фотоелектричних системах.

Правила визначають чіткі межі системи, починаючи від видобутку сировини до виробництва та розподілу, та встановлюють послідовну функціональну одиницю: грами еквіваленту CO₂ на кіловат-годину (гCO₂екв/кВт·год) виробленої електроенергії.

У звіті представлені результати розрахунку вуглецевого сліду за кількома сценаріями виробництва. Залежно від таких факторів, як попит на електроенергію та тип виробництва, термін служби панелей із вмістом кремнію, вуглецемісткість фотоелектричних панелей коливається від найсприятливіших 10,8 гCO₂екв/кВт·год до найбільш вуглецево насичених 44 гCO₂екв/кВт·год.

Основними факторами, що сприяють вуглецевому сліду моно- та полікристалічних кремнієвих ФЕ панелей, є електроенергія, що використовується для виробництва кремнію, вміст кремнію, алюмінієва рама та скло. Зокрема, термін служби продукту відіграє значну роль з точки зору вуглецевого сліду. Це особливо актуально на досить новому ринку, як-от ФЕ панелі, де реальний вплив їхніх відходів наприкінці життєвого циклу ще належить оцінити.

У звіті пропонується методологія, яка застосовуватиметься в регуляторному контексті ЄС, зокрема заходами в рамках політики екодизайну. Крім того, дослідження закликає до майбутніх досліджень, які могли б поширити гармонізований метод на інші категорії впливу на навколишнє середовище, окрім вуглецевого сліду, такі як використання ресурсів та тверді частинки. У ньому також підкреслюється необхідність врахування фотоелектричних технологій, що розвиваються, – таких як одноперехідні та кремнієво-перовскітні тандемні фотоелектричні панелі, – які потенційно будуть масштабовано використовуватись у комерційних цілях. У той час, як Європа працює над досягненням своїх кліматичних цілей на 2030 та 2050 роки, гармонізований облік викидів вуглецю для сонячних панелей пропонує життєво важливий інструмент для забезпечення того, щоб зростання чистої енергії не відбувалося за рахунок сталого розвитку виробництва.

Посилання за темою

Гармонізовані правила розрахунку вуглецевого сліду фотоелектричних модулів у контексті

Директиви ЄС про екодизайн Директива про екодизайн (2009/125/ЄС)

Метод екологічного сліду

План REPowerEU

Оцінка вуглецевого сліду фотоелектричних модулів за допомогою Директиви ЄС про екодизайн

Глибокий аналіз критично важливої сировини для сонячної фотоелектричної енергетики в ЄС

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/photovoltaic-panels-new-rules-assessment-carbon-footprint-2025-07-07_en

НОВА СТРАТЕГІЯ КВАНТОВОЇ ЄВРОПИ

2 липня 2025 року Європейська Комісія представила *"Стратегію квантової Європи: Квантова Європа у світі, що змінюється"* (COM(2025) 363).

У документі зазначається, що Європа є світовим лідером у дослідженнях квантової науки, має найбільший пул талантів, найбільшу кількість публікацій та сильну екосистему стартапів. Однак досі їй не вдалося перетворити цю наукову досконалість на економічний успіх, частково через фрагментовані структури та відсутність координації. Крім того, існує дефіцит фінансування порівняно зі США та Китаєм.

Стратегія базується на п'яти взаємопов'язаних сферах: дослідження та інновації, квантова інфраструктура, зміцнення екосистем, космічні технології та технології подвійного використання, а також квантові навички. Ці п'ять стратегічних сфер доповнюються розумним підходом до впровадження, що супроводжується створенням рамок стратегічного управління (Консультативна рада високого рівня, структурована структура співпраці з державами-членами) для моніторингу та підтримки прогресу.

Він включає такі дії:

- Запуск *Ініціативи з досліджень та інновацій Quantum Europe*, спільної ініціативи ЄС та держав-членів щодо підтримки фундаментальних досліджень та розробки застосувань у ключових державних та промислових секторах.
- Створення *центру квантового проектування та шести пілотних ліній квантових чипів*, що підтримано державним фінансуванням до 50 мільйонів євро, для перетворення наукових прототипів на технологічні продукти.
- Запуск *пілотного об'єкта для Європейського квантового Інтернету*.
- Розширення мережі *кластерів квантових компетенцій* по всьому ЄС та створення *Європейської академії квантових навичок* у 2026 році.
- Розробка *дорожньої карти квантових технологій у космосі* разом з Європейським космічним агентством та внесок у *Європейську технологічну дорожню карту озброєння*.

Для сфери досліджень та інновацій визначені такі заходи:

- внести зміни до Регламенту спільного підприємства EuroHPC, щоб поширити його сферу компетенції на всі квантові технології та, як перший крок, передати поточну діяльність з досліджень та розробок у квантовому секторі програми "Горизонт Європа" до спільного підприємства у третьому кварталі 2025 року;
- представити пропозицію щодо квантового закону у 2026 році;

- пілотне випробування двох квантових грандіозних викликів (відмовостійкі квантові обчислення та квантові системи PNT) у 2025–2027 роках.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/quantum-europe-strategy>

ЄК ПРОПОНУЄ ПОПРАВКУ ДО РЕГЛАМЕНТУ EUROHPC ЩОДО ПІДТРИМКИ ГІГАФАБРИК ТА ВКЛЮЧЕННЯ КВАНТОВОГО БЛОКУ

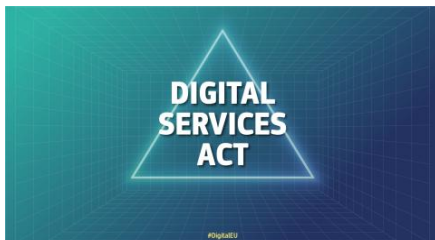
Європейська комісія ухвалила пропозицію (COM(2025) 414 final) щодо внесення змін до Регламенту EuroHPC для підтримки створення гігафабрик штучного інтелекту та створення спеціального квантового підрозділу в Європейському спільному підприємстві з високопродуктивних обчислень (EuroHPC JU).

Поправка визначає підтримку ЄС створення надмасштабних гігафабрик штучного інтелекту (ШІ-Gigafactories) – обчислювальної інфраструктури світового класу, призначеної для розробки, навчання та запуску наступного покоління дуже великих моделей ШІ, що підтримують цілі *Плану дій щодо ШІ-континенту*.

Пропозиція також запроваджує спеціальний Квантовий напрям як перший захід Стратегії *квантової Європи*. Тепер пропозиція пройде процедуру законодавчих консультацій у Раді, а Європейський парламент висловить свою думку.

https://eurohpc-ju.europa.eu/european-commission-proposes-amendment-eurohpc-regulation-support-gigafactories-and-include-quantum-2025-07-16_en

ДЕЛЕГОВАНИЙ АКТ ЩОДО ДОСТУПУ ДО ДАНИХ

2 липня 2025 року Комісія опублікувала *делегований акт*, що визначає правила надання доступу до даних кваліфікованим дослідникам відповідно до *Закону про цифрові послуги (DSA)*. Цей делегований акт надає доступ до внутрішніх даних *дуже великих онлайн-платформ (VLOP) та пошукових систем (VLOS)* для дослідження системних ризиків та заходів щодо їх пом'якшення в Європейському Союзі.

Делегований акт про доступ до даних уточнює процедури для VLOP та VLOS щодо обміну даними з перевіреними дослідниками, включаючи формати даних та вимоги до документації даних. Крім того, делегований акт визначає, яку інформацію координатори цифрових послуг (DSC), VLOP та VLOS повинні оприлюднити, щоб полегшити подання заявок перевірених дослідників на доступ до відповідних наборів даних.

З прийняттям делегованого акта Комісія запустить *портал доступу до даних DSA*, де дослідники, зацікавлені в доступі до даних за новим механізмом, зможуть знаходити інформацію та обмінюватися інформацією з VLOP, VLOSE та DSC щодо своїх заявок на доступ до даних.

Перш ніж отримати доступ до внутрішніх даних, дослідники повинні пройти перевірку DSC.

Для цього процесу перевірки дослідники повинні подати заявку на доступ до даних, підтвердити їхню приналежність до дослідницької організації, їхню незалежність від комерційних інтересів та їхню здатність керувати запитуваними даними відповідно до правил безпеки, конфіденційності та недоторканності приватного життя. Крім того, дослідники повинні розкрити деталі фінансування дослідницького проєкту, для якого запитуються дані, та зобов'язатися опублікувати результати свого дослідження. Запитувати можна лише дані, необхідні для проведення дослідження системних ризиків у ЄС.

На доповнення до правил, викладених у делегованому акті, 27 червня 2025 року *Рада цифрових послуг* схвалила *пропозицію* щодо подальшої співпраці у процесі перевірки дослідників.

Правила, викладені в делегованому акті, були протестовані в рамках пілотного проєкту за участю кількох DSC та дослідників, що фінансується Європейською дослідницькою радою. Пілотний проєкт продовжиться в наступні місяці тестуванням порталу DSA, перш ніж перші дослідники пройдуть перевірку за новим режимом з жовтня.

Делегований акт доповнює правила DSA, які зобов'язують VLOP та VLOSE надавати дослідникам доступ до загальнодоступних даних на своїх платформах.

Для проведення досліджень системних ризиків неперевірені дослідники, зокрема з некомерційних організацій, вже можуть отримати доступ до публічних даних, доступних на інтерфейсах VLOP та VLOS, без необхідності посередництва DSC. Разом ці два положення надають дослідникам безпрецедентні повноваження щодо контролю, що дозволяє їм ефективно робити внесок у моніторинг онлайн-середовища.

Правила набудуть чинності після публікації в Офіційному журналі. Саме тоді можна буде перевірити перших дослідників.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-adopts-delegated-act-data-access-under-digital-services-act>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ РЕЗОЛЮЦІЮ ЩОДО БІОТЕХНОЛОГІЙ

На пленарному засіданні 10 липня 2025 року Європейський парламент ухвалив резолюцію *Майбутнє сектору біотехнологій та біовиробництва ЄС: використання досліджень, стимулювання інновацій та підвищення конкурентоспроможності*, спрямовану на впорядкування регулювання секторів біотехнологій та біовиробництва в ЄС. Депутати Європарламенту наголосили на їхньому стратегічному значенні для конкурентоспроможності та сталого розвитку і закликали до збільшення інвестицій в інновації та зростанню в цих сферах.

З огляду на майбутній Закон ЄС про біотехнології, вони закликають Європейську Комісію забезпечити узгодженість усіх законодавчих заходів, що впливають на ці сектори, з метою сприяння ефективному масштабуванню та комерціалізації результатів досліджень і розробок. Крім того, депутати Європарламенту виступили за відповідальний доступ до інструментів синтетичної біології та технологій генної інженерії.

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0165_EN.html

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ЄВРОПА ДОСЯГАЄ УСПІХІВ В ІННОВАЦІЯХ

Інноваційна спроможність Європейського Союзу продовжує стабільно зростати: з 2018 року показник підвищився на 12,6 в. п. Останнє видання

Європейського інноваційного табло (EIS) за 2025 рік показує суттєві зміни в національних результатах у сфері інновацій.

Тринадцять країн-членів ЄС покращили свої показники порівняно з минулим роком, найбільше – Мальта (+7,6 пункти) та Люксембург (+5 пунктів).

З 2018 року усі країни ЄС підвищили свої інноваційні показники, хоча темпи зростання відрізняються: від +0,9 пункту в Люксембурзі до +30 пунктів в Естонії.

Основні результати:

- Швеція знову посіла перше місце серед інноваційних лідерів ЄС із приростом 12,9 в. п. з 2018 року. Це стало можливим завдяки прогресу в сфері неперервного навчання, витрат на бізнес-дослідження і розробки (R&D) та використанні хмарних технологій.
- Ірландія тепер очолює групу "Сильних інноваторів", збільшивши свій показник на 13,3 пунктів завдяки успіхам у хмарних обчисленнях, підвищенню продуктивності за викидами CO₂ у виробництві та співпраці МСП.
- Хорватія піднялася до групи "Помірних інноваторів" після вражаючого приросту 19,4 пунктів з 2018 року.
- Попри довгостроковий прогрес, новий звіт EIS та Регіональне інноваційне табло (RIS) за 2025 рік фіксують незначне зниження інноваційного показника на 0,4 пункти з 2024 по 2025 рік. Це уповільнення свідчить про необхідність прискорених дій на тлі зростаючої глобальної конкуренції та невизначеності, про що також йдеться у документах "Компас конкурентоспроможності", ініціативі Choose Europe та Стратегії стартапів і масштабування. RIS показує, що хоча за останні роки інноваційний розрив між найкращими та найслабшими регіонами скоротився, суттєві відмінності між Північню та Півднем Європи все ще зберігаються.
- З 2018 по 2025 рік 233 із 241 регіону ЄС покращили свої інноваційні показники, в середньому на майже 12 пунктів.
- Однак 82 регіони зафіксували спад між 2023 і 2025 роками.
- Регіони Північної та Західної Європи переважають серед лідерів.
- Центральна, Східна та Південна Європа поступово наздоганяють, але деякі регіони вже перевищили середній показник ЄС, зокрема: Прага, Каталонія, Країна Басків (País Vasco/Euskadi), Мадрид, Наварра, Валенсія

Довідкова інформація

Європейське інноваційне табло (EIS) (щорічно) та Регіональне інноваційне табло (RIS) (раз на два роки) оцінюють інноваційні результати в країнах ЄС, сусідніх державах та серед глобальних конкурентів.

У EIS 2025 використано 32 показники, що охоплюють:

- базові умови для інновацій,
- інвестиції,
- інноваційну діяльність,
- вплив на економіку, довкілля та суспільство.

Табло інновацій є ключовим інструментом Нової європейської інноваційної програми, яка має на меті подолати інноваційний розрив в ЄС та прискорити впровадження передових технологій. Ці індекси також використовуються для *Компасу конкурентоспроможності, Стратегії стартапів і масштабування, Кампанії Choose Europe for Science*. Очікується, що майбутній Акт про інновації ще більше використовуватиме ці показники для визначення прогалин, сприяння реформам та модернізації науково-дослідних і інноваційних систем по всьому Союзу.

Детальніше:

European Innovation Scoreboard 2025

Regional Innovation Scoreboard 2025

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1801

ЗВІТ ПРО СПІВПРАЦЮ МІЖ КОРПОРАЦІЯМИ ТА СТАРТАПАМИ

Європейська рада з інновацій (EIC) опублікувала *звіт: Розвиток інновацій через співпрацю між корпораціями та стартапами – Програма корпоративного партнерства EIC*, у якому висвітлено, як партнерства між інноваційними стартапами та великими корпораціями стимулюють розповсюдження технологій та промислову трансформацію в Європі.

Згідно з EIC, звіт відображає стратегічний напрям звіту Маріо Драгі за 2024 рік "Майбутнє європейської конкурентоспроможності", в якому наголошується на необхідності кращого зв'язку досліджень та інновацій з ринком. Він також сприяє досягненню цілей Європейської комісії щодо зміцнення технологічного лідерства та стратегічної автономії Європи.

З моменту свого запуску у 2017 році, *Програма корпоративного партнерства EIC (CPR)* забезпечила понад 1500 співпраць між стартапами та корпораціями по всій Європі, за участю понад 120 великих корпорацій та стартапів, що призвело до укладення понад 100 ділових угод/контрактів. Програма забезпечує структурований підбір партнерів та подальшу підтримку змістовної та орієнтованої на результат співпраці.

Серед ключових висновків:

- Ефективна співпраця ґрунтується на 4 основних принципах: стратегічне узгодження, взаємна відданість та створення цінності, навички та експерименти на ранніх стадіях (наприклад, пілотні проєкти та підтвердження концепції).
- Модель EIC CPR виявляється ефективнішою, ніж традиційні разові інноваційні заходи, забезпечуючи стабільні результати завдяки індивідуально підібраний та стійкій взаємодії.

- Особисті зустрічі з однією корпорацією забезпечують найбільшу кількість ділових угод, тоді як онлайн-формати та контакти з багатьма корпораціями збільшують видимість.
- Програма досягла 92% рівня задоволеності серед компаній-учасниць ЕІС, що підтверджує її цінність для партнерських відносин.

У звіті також розглядаються тенденції та нові моделі співпраці між корпораціями та стартапами, висвітлюються передові практики корпоративного венчурного бізнесу та демонструються реальні приклади успішної співпраці між стартап-компаніями та великими корпораціями.

https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-publishes-flagship-report-corporate-startup-collaboration-2025-07-10_en

СТОА ПУБЛІКУЄ РІЧНИЙ ЗВІТ ЗА 2024 РІК

STOA
Annual
Report
2024

Панель Європейського парламенту (ЄП) з питань майбутнього науки і технологій (STOA) опублікувала свій *щорічний звіт STOA за 2024 рік*.

У 2024 році STOA продовжувала свою роботу із підтримки політики, обґрунтованої фактичними даними. За допомогою досліджень, семінарів та конференцій STOA досліджувала взаємозв'язок між наукою та технологіями, правами та демократією, охоплюючи теми від текстилю, альтернативних білків та психічної конфіденційності до промислових забруднювачів та технологій рибальства.

STOA також продовжила свою роботу з питань академічної свободи в контексті Форуму Європейського парламенту з питань академічної свободи, започаткованого у 2022 році. Загалом STOA опублікувала 13 досліджень та 1 брифінг у 2024 році, пов'язані з її 3 тематичними пріоритетами: штучний інтелект та інші проривні технології, Європейський зелений курс; та якість життя. ЄП наголошує, що вони були написані як неупереджені та доступні оцінки сучасних тенденцій, ризиків та можливостей у науці та технологіях.

<https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/home/news/details/stoa-annual-report-2024/20250702CDT14432>

ДОСВІД ПІДТРИМКИ ЄС ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗРОБОК

Звіт Інституту європейської політики при Університеті Бокконі (IEP@BU): *Фінансування ідей, а не компаній – Переосмислення інновацій ЄС знизу вгору* був представлений 3 липня 2025 року.

У звіті розглядається досвід підтримки ЄС досліджень та розробок за останні десять років. Контекст полягає в тому, що промисловий ландшафт ЄС значною мірою зосереджений на середньотехнологічних секторах, а п'ять найбільших компаній, що витрачають кошти на дослідження та розробки в ЄС, зосереджені в автомобільній промисловості. За останні два десятиліття частка фірм ЄС у високотехнологічних секторах скоротилася вдвічі – з 22% до лише 11%. З огляду на цей контекст, у звіті рекомендується

оцінювати успіх програми "Горизонт Європа" на основі того, чи ефективно вона сприяла зростанню, зумовленому інноваціями, передбаченому в Компасі конкурентоспроможності ЄС.

Ключові висновки звіту включають наступне:

- *Розподіл фінансування зміщений на користь повільнозростаючих компаній:* понад половина фінансування програми "Горизонт Європа" спрямовується на середньотехнологічні фірми та консалтингові компанії з обмеженим потенціалом інновацій та зростання.

- *Домінування великих корпоративних груп:* багато бенефіціарів є повторними одержувачами (деякі беруть участь у проєктах до 200 разів) зазвичай належать до широких корпоративних груп. Ці організації отримують фінансування на дослідження, близькі до їхніх корпоративних інтересів.

- *Інструменти співпраці – Обмежений вплив:* більшість фінансування програми "Горизонт Європа" (60-80%) спрямовується на інструменти співпраці, що включають значні міжнародні консорціуми з детальними низхідними програмами досліджень. Однак немає жодних доказів того, що така співпраця покращує довгострокове зростання чи інноваційні результати одержувачів. Деякі позитивні ефекти спостерігаються протягом періоду дії гранту (близько трьох років), але вони не зберігаються після закінчення терміну фінансування.

- *Інструменти співпраці – Дослідницькі програми, в яких домінують держави-члени:* Робочі програми для цих інструментів співпраці розробляються великими програмними комітетами, в яких домінують національні, часто корпоративні інтереси. Це призводить до програм, які прагнуть поступових, а не радикальних інновацій.

- *Підтримка інновацій на ранніх стадіях видається неефективною:* гранти, спрямовані на інновації на ранніх стадіях, часто надаються великим корпоративним структурам, а не малим незалежним фірмам. Для цих великих фірм важко виміряти вплив відносно невеликих грантів.

- *Інструменти, орієнтовані на окремі підприємства, є найбільш перспективними:* програми фінансування, такі як Інструмент для малих та середніх підприємств (SME Instrument) та Прискорювач Європейської ради з інновацій (EIC), демонструють значний та тривалий позитивний ефект, але лише для малих, незалежних фірм (тобто МСП, які не належать до ширших груп). Ці компанії також частіше подають заявки на високотехнологічні патенти.

- *Обмежене охоплення ефективного фінансування:* лише 35% фінансування досягає незалежних новаторів у вибірці; цей показник падає до 12% для всієї програми "Горизонт Європа". Крім того, найсильніший вплив зростання спостерігається в секторах консалтингу та допоміжних послуг, а не в ІТ чи виробництві.

Таким чином, у звіті містяться такі ключові рекомендації:

1. Переорієнтувати фінансування програми "Горизонт Європа": перерозподілити ресурси з інструментів співпраці на програми, орієнтовані на МСП, – особливо ті, що підтримують інновації на ранніх стадіях з високим потенціалом – у рамках третього напрямку програми "Горизонт Європа" (в рамках Європейського інвестиційного комітету).

2. Підтримка незалежних новаторів: надавати пріоритет фінансуванню малих, незалежних компаній, які не належать до корпоративних груп. Встановити обмеження на повторну участь та обмежити фінансування консалтинговими фірмами.

3. Заохочення новизни та інновацій "знизу вгору": сприяння відкритим та гнучким конкурсам заявок, щоб створити простір для нових та різноманітних ідей, дотримуючись підходу "Виклик" Європейського інституційного комітету.

<https://iep.unibocconi.eu/publications/reports/funding-ideas-not-companies-rethinking-eu-innovation-bottom>

ЯК МИ МОЖЕМО ПІДГОТУВАТИСЯ ДО РИЗИКІВ СЬОГОДНІШНЬОГО ТА ЗАВТРАШНЬОГО ДНЯ?

У новому звіті JRC аналізується 47 ризиків і закликається до випереджувального управління.

Зміна клімату, геополітична напруженість та технологічний прогрес сприяють дедалі складнішому ландшафту ризиків по всій Європі. Ці ризики можуть поширюватися та взаємодіяти між секторами, посилюючи або загострюючи вплив один одного в міру їх розвитку. Зміна клімату, наприклад, спричиняє частіші та сильніші лісові пожежі, які погіршують якість повітря. У свою чергу, це може вплинути на здоров'я людей та створити навантаження на системи охорони здоров'я. Більше того, ці ризики часто впливають на кілька регіонів за межами національних кордонів, що унеможлиблює для окремих країн управління ними ізольовано. Наприклад, повені регулярно перетинають кордони, впливаючи на інфраструктуру та громади в багатьох країнах.

Спільний дослідницький центр (JRC) проаналізував 47 ризиків, що охоплюють природну, технологічну, суспільну та геополітичну сфери. Результатом цього аналізу став *звіт, у якому досліджується, як поточні та нові ризики* взаємодіють один з одним, створюючи складні ефекти та каскадні наслідки. У звіті визначено чинники, які найімовірніше впливають на численні ризики: найпоширенішим є геополітична нестабільність, далі йдуть слабке управління, зміна клімату, урбанізація, деградація навколишнього середовища та технологічний розвиток.

Хоча ландшафт ризиків у Європі добре задокументований, існує значна фрагментація між визначеннями та класифікацією ризиків, методологіями та стандартами. Ці відмінності створюють проблеми, але також сприяють формуванню більш глибокого та нюансованого огляду. У звіті підкреслюється необхідність кращої взаємодії та координації для використання цієї різноманітності джерел. Він закликає до розробки комплексної системи оцінки ризиків ЄС, здатної враховувати численні небезпеки та забезпечувати координацію між секторами та кордонами з використанням підходу всього суспільства. Інвестування в прогнозування та сценарне планування також має бути пріоритетом. Прогнозування слід розширити, щоб врахувати ризики з високим впливом та низькою ймовірністю: такі події, як сонячні бурі, пандемії та ядерні інциденти, які, хоча й рідкісні, можуть мати серйозні наслідки для багатьох секторів.

Сценарне планування повинно включати так звані переломні точки земної системи. Це пороги, перетин яких призведе до руйнівних і часто незворотних наслідків. Принаймні п'ять із шістнадцяти визначених переломних точок можуть бути перетнуті, якщо середня глобальна температура зросте більш ніж на 1,5 °С. Оскільки перетин цих переломних моментів більше не є малоймовірним сценарієм, ЄС повинен врахувати ці можливості у своєму плануванні ризиків.

Довідково

Звіт базується на комплексному аналізі 38 звітів інституцій ЄС, а також відповідних наукових публікацій та консультацій із зацікавленими сторонами. Він ґрунтується на *аналізі транскордонних та нових ризиків у Європі*, проведеному JRC у 2024 році, в якому взяли участь понад 60 експертів та який підкреслив зростаючу складність та взаємозв'язок ризиків стихійних лих по всій Європі.

Заглядаючи в майбутнє, JRC зміцнюватиме здатність ЄС передбачати та реагувати на системні ризики через портфель *"Передбачливість, ризики та стійкість"*, який об'єднує дослідження щодо стійкості суспільства, руйнівних подій та довгострокових загроз. Звіт підтримує *стратегію союзу готовності ЄС* та узгоджується з такими рамками, як *Механізм цивільного захисту Союзу* та його *цілі щодо стійкості до стихійних лих*, а також *Європейська стратегія адаптації до зміни клімату*.

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/how-can-we-prepare-face-risks-today-and-those-tomorrow-2025-07-03_en

ОБСЕРВАТОРІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЧИСТОЇ ЕНЕРГІЇ: ВПЛИВ ПОКРАЩЕНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЧИСТОЇ ЕНЕРГІЇ НА СЦЕНАРІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Це дослідження розглядає вплив посилення технологічного прогресу в технологіях чистої енергії на глобальну енергетичну систему та економіку. Аналіз зосереджений на восьми тематичних технологічних групах, включаючи вітрову, сонячну енергію, акумулятори, водневі та паливні елементи, уловлювання вуглецю, пряме уловлювання повітря та синтетичне паливо, біопаливо та теплові насоси.

Розглянуто два політичні сценарії: сценарій 2°C з жорсткою вуглецевою політикою та еталонний сценарій, що зумовлений переважно ринковими силами. У дослідженні розглядаються моделі впровадження технологій у кожній технологічній групі для двох сценаріїв, підкреслюючи відмінності в еволюції витрат, потужностей та виробництва.

Крім того, дослідження аналізує загальний вплив з точки зору скорочення викидів CO₂, інвестиційних потреб та витрат на енергопостачання в результаті поглибленого навчання в кожній технологічній групі, а також для поєднання поглибленого навчання в кількох технологічних групах. Результати показують, що поглиблене навчання може призвести до значного скорочення викидів парникових газів, інвестиційних потреб та витрат на енергопостачання. Більше того, поглиблене навчання призводить до сприятливих соціально-економічних результатів (наприклад, інвестицій в економіку, споживання та ціни

на енергоносії). Однак дослідження показує, що посилення технологічного прогресу зовсім не замінює жорсткої кліматичної політики щодо скорочення викидів CO₂.

Повний текст

<https://south.euneighbours.eu/publication/clean-energy-technology-observatory-impacts-of-enhanced-learning-for-clean-energy-technologies-on-global-energy-system-scenarios/>

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

УКРАЇНА Й ІТАЛІЯ ПІДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ В ГАЛУЗІ НАУКИ, ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

11 липня 2025 року в Римі в межах Конференції з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference 2025) Міністерство освіти і науки України та Міністерство університетів і досліджень Італійської Республіки уклали Меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці у сферах науки, досліджень та вищої освіти.

Документ засвідчує наміри сторін розвивати партнерство через спільні дослідження, академічну мобільність, обмін інформацією та підтримку науковців і студентів.

Меморандум передбачає співпрацю за низкою напрямів, зокрема:

- розвиток дослідницької інфраструктури;
- біотехнології, біомедицина та нейронаука;
- нові матеріали, "зелена" енергетика, екологія;
- сільське господарство та smart farming;
- збереження культурної й архітектурної спадщини.

"Меморандум відкриває нові можливості для спільних досліджень, підтримки молодих учених і запуску інноваційних проєктів. Це стратегічне партнерство, засноване на спільних цінностях та прагненні до розвитку", – наголосив Євген Кудрявець, перший заступник міністра освіти і науки України.

Сторони погодили, що реалізація положень Меморандуму не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і здійснюватиметься в межах наявних ресурсів. За координацію спільних дій відповідатиме Змішана комісія з питань науки, передбачена чинною міжурядовою угодою 1997 року.

Меморандум укладено на п'ять років з автоматичним продовженням. Він підтверджує послідовне зміцнення партнерства між Україною та країнами ЄС у галузі науки й інновацій – у контексті післявоєнного відновлення.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-i-italiia-pidpysaly-memorandum-pro-spivpratsiu-v-haluzi-nauky-doslidzhen-ta-vyshchoi-osvity>

МОН ПІДПИСАЛО МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ З БЕЛЬГІЙСЬКИМ АГЕНТСТВОМ З МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ENABEL

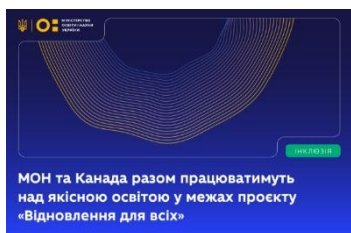
11 липня 2025 року Міністерство освіти і науки України підписало Меморандум про взаєморозуміння з Бельгійським агентством з міжнародного співробітництва *Enabel* і його представництвом в Україні. Церемонія відбулася в межах Конференції з відновлення України URC 2025 у Римі. Документ підписали перший заступник міністра освіти і науки України Євген Кудрявець, CEO агентства Enabel Жан Ван Веттер і директор Enabel в Україні Дірк Депре.

Цей документ є черговим важливим кроком у розвитку довгострокового партнерства між Україною та Бельгією у сфері освіти. Він закріплює основні напрями стратегічної співпраці, спрямованої на зміцнення й модернізацію української освітньої системи в умовах відновлення та на шляху до європейської інтеграції.

Меморандум закріплює можливості для спільної роботи над пріоритетами – відновленням освітньої інфраструктури, розвитком професійно-технічної освіти, впровадженням цифрових рішень. Окрему увагу буде зосереджено на підвищенні якості освітніх послуг, забезпеченню їхньої інклюзивності та узгодженості з потребами сучасного ринку праці.

<https://mon.gov.ua/news/mon-pidpysalo-memorandum-pro-vzaemorozuminnia-z-belhiiskym-ahentstvom-z-mizhnarodnoho-spivrobitnytstva-enabel>

МОН І КАНАДА РАЗОМ ПРАЦЮВАТИМУТЬ НАД ЯКІСНОЮ ОСВІТОЮ В МЕЖАХ ПРОЄКТУ "ВІДНОВЛЕННЯ ДЛЯ ВСІХ"

Міністерство освіти і науки України підписало Меморандум про співпрацю з канадською компанією Alinea International Ltd. у межах проєкту "Відновлення для всіх" (Recovery For All, RFA). Співпраця покликана об'єднати зусилля та посилити роботу МОН у формуванні й реалізації державної політики у сфері освіти і науки на основі цифрових рішень, доказових даних та найкращих європейських практик стратегічного планування.

Напрями співпраці:

- цифровізація та моніторинг реалізації державних політик МОН на основі верифікованих даних;
- посилення інституційної спроможності щодо стратегічного планування, формування та реалізації державних політик у сфері освіти і науки, а також відновлення освіти на деокупованих територіях;
- розроблення та пілотування інструментів, процесів, процедур, методологічних документів, що сприятимуть впровадженню та покращенню інклюзивного освітнього середовища.

Співпраця з RFA дасть змогу розвивати впровадження інклюзивної, гендерно чутливої та сталої державної політики у сфері освіти та науки, а також поліпшити управління публічними інвестиціями на всіх рівнях.

Проект "Відновлення для всіх" фінансується урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International. На національному рівні RFA працює з урядом України над плануванням державних політик та координацією відновлення, забезпечуючи ефективну співпрацю різних міністерств та відомств на шляху до інтеграції України в ЄС.

Спільна робота Міністерства освіти і науки України та Alinea International Ltd. – важливий крок до сильнішої, прозорішої та сучаснішої освіти в Україні згідно з найкращими міжнародними практиками, яка буде орієнтована на потреби кожного і кожної.

<https://mon.gov.ua/news/mon-i-kanada-razom-pratsiuvatymut-nad-iakisnoi-osvitoiu-v-mezhakh-proiektu-vidnovlennia-dlia-vsikh>

ЄС ТА УКРАЇНА ЗАПУСКАЮТЬ ІНІЦІАТИВУ ЄС BRAVETECH ЩОДО ОБОРОННИХ ІННОВАЦІЙ

11 липня 2025 року ЄС та Україна започаткували ініціативу BraveTech ЄС для прискорення оборонних інновацій шляхом тіснішої співпраці. За допомогою цієї спільної ініціативи вони хочуть створити можливості для європейської оборонної промисловості, спираючись на перевірений бойовими діями український досвід у впровадженні оборонних інновацій. Ініціатива поєднує оборонно-технологічну платформу BRAVE 1 Міністерства цифрової трансформації з такими програмами ЄС, як Європейський оборонний фонд (EDF) та Схема оборонних інновацій ЄС (EUDIS). Вона спрямована на стимулювання інновацій шляхом підтримки спільних дій, хакатонів, швидкого тестування та прямої співпраці між європейськими та українськими компаніями, особливо стартапами та малими та середніми підприємствами.

Початкові заходи у межах програми Brave Tech EU будуть підтримані Європейським оборонним фондом на суму до 50 мільйонів євро. Офіс оборонних інновацій ЄС у Києві підтримуватиме реалізацію ініціативи.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1794

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

МОН ПРОДОВЖУЄ КОНКУРСНИЙ ВІДБІР НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ РОЗРОБОК ЗА ДЕРЖЗАМОВЛЕННЯМ

МОН продовжує строк подання заявок для участі в конкурсному відборі науково-технічних (експериментальних) розробок за державним замовленням, виконання яких розпочнеться у 2026 році за кошти державного бюджету – до 25.07.2025 року (13:00 за київським часом).

Таке рішення ухвалено з метою забезпечення рівних можливостей потенційних учасників конкурсного відбору в умовах збільшення інтенсивності та масштабності повітряних атак з боку РФ у червні–липні 2025 року по всій території України, що спричинило чисельні пошкодження інфраструктури закладів вищої освіти, наукових установ та негативно вплинуло на організацію їхньої наукової та науково-технічної діяльності.

Відповідний наказ про кінцевий строк приймання конкурсних заявок буде розміщено на сайті *Національної електронної науково-інформаційної системи* за *посиланням*.

<https://mon.gov.ua/news/mon-prodovzhuie-konkursnyi-vidbir-naukovo-tekhnichnykh-rozrobok-zaderzhzhamovlenniam>

МІЖНАРОДНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ "ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ І КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ" – ТАМ ЗАХІД

15-16 липня 2025 р. відбувся ТАМ захід – міжнародний круглий стіл "Забезпечення якості викладання і навчання в умовах надзвичайних і кризових ситуацій", організований Національним Еразмус+ офісом в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України та командою Національних експертів з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+ (HERE team) за підтримки SPHERE, EACEA та за участі ТАМ експерта – професора Sophie GUILLET, керівника відділу співробітництва Департаменту європейських і міжнародних справ, Вища рада з оцінювання досліджень і вищої освіти Франції (High Council for the Evaluation of Research and Higher Education – Hcéres, France), співголови тематичної групи експертів із забезпечення якості Групи супроводу Болонського процесу (Bologna Follow-up Group).

Довідково:

ПРОГРАМА заходу

Презентація Sophie GUILLET

Презентація Ірини ЗОЛОТАРЬОВОЇ

<https://erasmusplus.org.ua/news/mizhnarodnyj-kruglyj-stil-zabezpechennya-yakosti-vykladannya-i-navchannya-v-umovah-nadzvychnykh-i-kryzovykh-sytuaciyah-15-16-07-2025-r-onlajn/>

УКРАЇНА ПРЕЗЕНТУВАЛА ДОСВІД РЕФОРМ У СФЕРІ НАУКИ НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ METASCIENCE 2025 У ЛОНДОНІ

2 липня 2025 року в Лондоні (Велика Британія) в межах глобальної конференції MetaScience 2025, яка об'єднала провідних науковців, експертів та реформаторів із понад 60 країн світу, Україна презентувала системні зміни у сфері науки, які вона реалізує попри війну. Під час виступу заступника міністра освіти і науки України Дениса Курбатова було представлено

бачення трансформації української науки, ключові кроки реформ та акцентовано стратегічну орієнтацію на використання даних і підвищення ефективності наукової політики.

Ключові напрями реформи, представлені на конференції

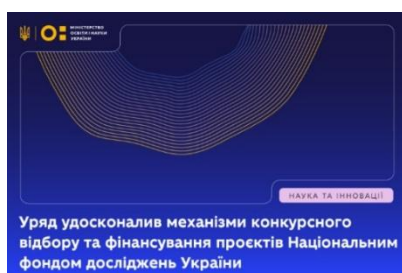
- Реакція на виклики війни: у наслідок повномасштабної агресії росії понад 100 наукових установ зазнали руйнувань або пошкоджень, приблизно 20% дослідників були змушені залишити країну або змінити професію. Попри ці втрати, Україна продовжує розвивати науку як стратегічний сектор.
- Реформа атестації наукових установ: Україна вперше проводить комплексне оцінювання понад 600 наукових й освітніх інституцій на основі провідних світових систем оцінювання, зокрема британської моделі Research Excellence Framework (REF). Оцінювання охоплює як кількісні показники (37 критеріїв), так і якісні впливи досліджень на економіку, оборону та суспільство.
- Нова модель фінансування науки: впроваджено формульний підхід до розподілу державного фінансування, що враховує результати атестації, обсяг залучених коштів, частку молодих дослідників, масштаб установи та якість публікацій.
- Національна система оцінювання дослідників: у межах реформи Україна розробляє цифрову систему оцінювання науковців, що дасть змогу ефективно підтримати до 2000 провідних дослідників через адресне фінансування.
- Цифровізація й прозорість: усі ключові процеси – звітність, конкурси, оцінювання – переведено в єдину цифрову платформу URIS. Також створено відкриту експертну базу, до якої вже долучилися понад 2 000 українських і 200 іноземних експертів.
- Боротьба з недоброчесністю в науці: Україна посилює механізми академічної доброчесності. Підписано ліцензійну угоду з компанією Cabells, що надає доступ до провідної бази даних недоброчесних наукових журналів. Також розроблено новий Порядок формування переліку фахових видань, спрямований на мінімізацію зловживань і підвищення якості українських наукових публікацій.

Довідково:

MetaScience 2025 – одна з найвпливовіших конференцій у сфері "науки про науку" (science of science), що охоплює теми політики, оцінювання, відкритої науки, інституційного розвитку та інновацій. Подія відбувалася в Лондоні з 30 червня до 2 липня 2025 року.

<https://mon.gov.ua/news/ukraina-prezentovala-dosvid-reform-u-sferi-nauky-na-mizhnarodnii-konferentsii-metascience-2025-u-londoni>

УРЯД УДОСКОНАЛИВ МЕХАНІЗМИ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ ТА ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНИМ ФОНДОМ ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНИ

7 липня 2025 року Кабінет Міністрів України затвердив постанову "Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1007 та від 27 грудня 2019 р. № 1170". Документ передбачає зміни до Порядку використання коштів Національного фонду досліджень України та

Порядку конкурсного відбору і фінансування проєктів Національним фондом досліджень України.

Постанову розроблено першочергово на виконання рішень Робочої групи з питань розбудови спроможності НФДУ, диверсифікації напрямів та дебіюрократизації процесів його діяльності, яка працювала при МОН України у 2024–2025 роках. Також враховано рекомендації огляду витрат державного бюджету, Міністерства фінансів України та Державної аудиторської служби України.

Основні зміни, передбачені постановою:

- розширення напрямів грантової підтримки – використання коштів не тільки на дослідження, а й на інфраструктуру, обмін знаннями, мобільність науковців, підтримку молодих учених;
- можливість виправлення формальних помилок у заявках, щоб технічні неточності не ставали перешкодою для фінансування сильних проєктів;
- усунення обмежень на використання непрямих витрат щодо "утримання установи";
- гнучкість у коригуванні кошторисів без складних бюрократичних процедур;
- запровадження уніфікованої спрощеної форми звітування за проєктами фонду;
- заплановано моніторинг упровадження результатів прикладних досліджень і розробок, які фінансувалися Фондом тощо.

Очікуваний результат – підвищення ефективності проведення конкурсних відборів та надання грантової підтримки, спрощення механізмів звітування, прозоре і більш вільне використання коштів і посилена інтеграція в європейські програми.

<https://mon.gov.ua/news/uriad-udoshkonaluv-mekhanizmy-konkursnoho-vidboru-ta-finansuvannia-proiektiv-natsionalnym-fondom-doslidzhen-ukrainy>

ПІДСУМКИ ПРОЄКТУ EU4BUSINESS: SMEPIS – ДЕРЕГУЛЯЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ПІДГОТОВКА УКРАЇНИ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

2 липня у Києві відбувся фінальний захід проєкту "EU4Business: SME Policies and Institutions Support (SMEPIS)". Мета проєкту – спрощення ведення бізнесу, цифровізація публічних послуг, посилення спроможностей організацій для підтримки бізнесу, а також підготовка України на шляху інтеграції до ЄС.

Однією з центральних ініціатив проєкту стала реформа дерегуляції. З початку 2023 року за допомогою експертів SMEPIS було переглянуто 1323 інструменти державного регулювання – найбільший аудит такого масштабу в історії України. Вже було скасовано понад 300 інструментів регулювання.

За оцінками експертів SMEPIS, реформа охопить понад 1,3 млн підприємств і дозволить бізнесу щороку економити понад 18,6 млрд грн.

Другий важливий напрям – цифровізація сервісів для підприємців.

Серед ключових досягнень:

- Модернізація національного *порталу Дія.Бізнес*. Платформа отримала новий функціонал: персональні кабінети, смарт-чати, освітні модулі. За час роботи

оновленої версії послугами вже скористалися понад 1,23 млн людей (загальна аудиторія – понад 14,5 млн людей).

- Посилення системи *єДозвіл* – Єдиної державної електронної системи дозвільних документів шляхом розширення функціоналу, інтеграції з національною платформою відкритих даних data.gov.ua, а також підвищення прозорості та доступності інформації про дозвільні документи.
- Розробка *регуляторного порталу*, що об'єднує всі регуляторні процедури на одній платформі, забезпечуючи зручний доступ, прозорість та можливість для участі бізнесу й громадян.
- Запуск *дерегуляційного порталу і дашборду* – публічних інструментів для моніторингу прогресу дерегуляції.

Протягом проєкту також відбувалися практичні семінари та навчальні заходи для посилення спроможності українських держслужбовців і українського бізнесу в процесі інтеграції в ЄС та виходу на єдиний європейський ринок.

Понад 800 державних службовців пройшли навчання щодо європейського законодавства та стандартів, 10 бізнес-асоціацій налагодили прямі контакти з європейськими партнерами під час стратегічних зустрічей у Брюсселі, майже 1000 консультацій було надано українським підприємцям щодо виходу на європейський ринок, а також було проведено понад 300 маркетингових досліджень.

Крім цього, експерти SMEPIS взяли участь у популяризації щорічної європейської премії "European Enterprise Promotion Awards" (EEPA), створивши окремий дизайн для національного етапу конкурсу UEPA і популяризувавши його поміж українських підприємців. У 2025 році в Україні було отримано 81 заявку, результати буде оголошено в липні.

Проєкт "EU4Business: SME Policies and Institutions Support" (SMEPIS) було реалізовано консорціумом Ecorys, GIZ, BRDO та Civitta за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Дізнатися більше:

Пресреліз

Презентація ключових результатів проєкту SMEPIS доступна за *посиланням*.

<https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/pidsumky-proyektu-eu4business-smepis-deregulyacziya-czyfrovizacziya-ta-pidgotovka-ukrayiny-do-yevrointegracziyi/>

ЮНЕСКО ПРЕДСТАВИЛО ПЛАН ДІЙ ЩОДО ПІДТРИМКИ НАУКОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВИЙ ДОКУМЕНТ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯ НЕЇ

3 липня 2025 року в Києві відбувся високорівневий захід "Наука та інновації для відновлення України", організований ЮНЕСКО у співпраці з Міністерством освіти і науки України. Подія зібрала понад 150 представників наукової спільноти, органів влади, міжнародних організацій, дипломатичного корпусу та

бізнесу і стала одним із ключових етапів підготовки до Конференції з відновлення України 2025.

Під час заходу ЮНЕСКО презентувало власний План дій щодо підтримки наукової екосистеми України – документ, покликаний підтримати українську науку в умовах війни та на етапі післявоєнного відновлення. План розробляли з 2024 року у співпраці з понад 60 українськими партнерами.

Документ передбачає комплекс заходів на 2025–2026 роки, зокрема:

- посилення наукової інфраструктури;
- підтримку молодих дослідників;
- розвиток міжнародної наукової співпраці;
- глибшу інтеграцію України до Європейського та світового дослідницького простору.

План дій ЮНЕСКО додатково узгоджено з національним Планом дій МОН до 2027 року. Він може стати одним з елементів майбутнього Плану дій Міжнародної коаліції з науки та інновацій для України.

Участь у заході взяли представники Посольства Німеччини в Україні, Представництва Європейського Союзу в Україні, НАН України, Національного фонду досліджень України, Малої академії наук України, Польської академії наук, а також українських і міжнародних освітніх та наукових установ.

Учасники дискусії наголосили на ключових викликах, які стоять перед науковим сектором: збереження й розвиток людського капіталу, стабільне фінансування, інституційна спроможність і розвиток STEM-освіти.

Міністерство освіти і науки України й надалі співпрацюватиме з ЮНЕСКО та міжнародними партнерами, щоб забезпечити реалізацію Плану дій та перетворити науку на потужний ресурс для відбудови, розвитку та стійкого майбутнього України.

<https://mon.gov.ua/news/yunesko-predstavlylo-plan-dii-shchodo-pidtrymky-naukovoi-ekosystemy-ukrainy-kluchovyi-dokument-dlia-vidnovlennia-sektoru-v-umovakh-viiny-ta-pislia-nei>

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

В ІСПАНІЇ БУДЕ ПОБУДОВАНО ПЕРШУ БУДІВЛЮ ЄС З ПОЗИТИВНИМ ЧИСТИМ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯМ

Цього літа Європейська комісія розпочинає будівництво своєї першої будівлі з позитивною чистою енергією в Севільї, Іспанія. Символ сталого розвитку та інновацій, новий севільський об'єкт Спільного дослідницького центру (JRC) повністю втілюватиме принципи Нового європейського Баугауза.

Проект має на меті вийти за рамки вуглецевої нейтральності, компенсуючи викиди CO₂ з атмосфери, головним чином шляхом виробництва сонячної енергії, яка значно перевищує власні експлуатаційні потреби. Це буде перша інституційна будівля ЄС такого масштабу, яка досягне позитивної чистої енергії.

Натхненний традиційною архітектурою Севільї, куполоподібний проєкт матиме дах, покритий сонячними панелями, який забезпечить тінь для площі, саду та самої будівлі. Планування розроблено гнучким та адаптивним до майбутніх потреб, з акцентом на використанні місцевих матеріалів, таких як вапняк, дерево та кераміка.

Центр JRC було відкрито в Севільї в 1994 році та приймає понад 400 міжнародних працівників, які надають технічну інформацію та дані на підтримку ключових європейських політик, таких як інновації, економічне моделювання, фінансова політика, цифровізація та штучний інтелект.

Посилання за темою

Галерея: Перша будівля ЄС з позитивним чистим прибутком у Севільї

JRC у Севільї

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/spain-will-host-first-net-positive-energy-eu-building-2025-06-30_en

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВУГІЛЛЯ: РЕГІОНИ ЄВРОПИ БУДУЮТЬ СТАЛЕ МАЙБУТНЄ ЗА ПІДТРИМКИ ЄС

Комплекс Маріца Ізток на південному сході Болгарії залишається пережитком минулого. З 1950-х років його чотири теплові електростанції забезпечують регіон енергією, покладаючись на вугілля з трьох сусідніх кар'єрів. Цей тип видобутку є одним з найбільш екологічно шкідливих, і зараз триває давно назрілий перехід, який обіцяє змінити цей регіон у найближчі роки.

Цей регіон, де розташований один з найбільших у Болгарії вугледобувних та електростанційних комплексів, не єдиний. По всій Європі залишається 31 вугільний регіон в 11 країнах ЄС, де приблизно 200 000 людей працюють на вугільних шахтах та електростанціях.

У сусідній Греції регіон Західна Македонія відомий своїми сильно забруднюючими лігнітними шахтами та електростанціями.

На півночі, румунський повіт Муреш також значною мірою залежить від промисловості викопного палива для місцевої зайнятості.

Завдання, з яким стикаються ці регіони, має два аспекти. Їм потрібно швидко замінити вугілля відновлюваними джерелами енергії, одночасно підтримуючи місцеві громади під час переходу, створюючи нові робочі місця та допомагаючи людям перекваліфікуватися для майбутнього.

Панагіотіс Граммеліс, директор з досліджень Центру досліджень і технологій Еллади (CERTH) на півночі Греції, працює над тим, щоб зробити цей перехід справедливим та ефективним. Він очолює важливу ініціативу, що фінансується ЄС і триватиме до кінця 2026 року, і є частиною багатонаціональної команди, яка допомагає регіонам Греції, Болгарії та Румунії розробити спільну стратегію переходу від вугілля до інших галузей.

Ініціатива під назвою COALition використовує підхід "знизу вгору". Регіональні центри об'єднують дослідників, політиків, підприємства та громади для формування

рішень, адаптованих до місцевих потреб. Хоча кожен регіон має свої власні виклики, вони мають спільні цілі: просування технологій чистої енергії та управління соціальними реаліями перехідного періоду.

Вугільна енергетика в ЄС неухильно скорочується з 2003 року, а в 2024 році виробництво сонячної електроенергії вперше перевищило вугільне. Забезпечення справедливого переходу на відновлювані джерела енергії є центральним для мети ЄС стати першим кліматично нейтральним континентом у світі до 2050 року. Цьому сприяє Механізм справедливого переходу, який мобілізує близько 55 мільярдів євро між 2021 і 2027 роками для підтримки цього переходу.

У Старій Загорі, Болгарія, де третина робочих місць пов'язана з місцевим гірничодобувним комплексом, навіть впровадження ідеї енергетичного переходу може бути складним. "Ми знаходимося на самому початку, і опір все ще дуже сильний", – сказала доктор Румяна Грозева, виконавчий директор Агентства регіонального економічного розвитку Старої Загори. "Люди не вірять, що уряд може добре впоратися з цим". Грозева, яка провела більшу частину свого життя в Старій Загорі, наголосила на необхідності справжньої участі громади. "Перехід – це не лише планування, а й комунікація", – сказала вона. Грозева вважає, що майбутнє регіону лежить у таких секторах, як чистий водень, мехатроніка та сталє сільське господарство. Її команда співпрацює з місцевими профспілками, щоб визначити нові професійні навички, які будуть потрібні, та забезпечити наявність відповідної професійної підготовки.

Стара Загора позиціонує себе як одну з двох водневих долин Європи завдяки нещодавно створеному Центру передового досвіду в галузі водневих технологій. Мета полягає в тому, щоб регіон виробляв 500 тонн чистого водню щорічно. Довгострокове бачення полягає в тому, щоб весь ланцюжок створення вартості – від проектування та виробництва до складання та виробництва енергії з використанням водню, сонячної енергії та інших відновлюваних джерел енергії – відбувався на місцевому рівні.

У Західній Македонії аналогічна ініціатива, очолювана CERTH та підтримана Фондом справедливого переходу, пілотує технології зеленого водню від виробництва до зберігання та використання. Очікується, що обмін досвідом між регіонами принесе позитивні результати для обох сторін.

Спільний дослідницький центр Європейської комісії оцінює, що технології чистої енергії можуть створити до 315 000 робочих місць у колишніх вугільних регіонах ЄС, потенційно зростаючи до 460 000 до 2050 року. Але важливо, щоб нові робочі місця відповідали тим, які замінюються.

"Ви повинні замінити високі зарплати в секторі викопного палива новими посадами, які можуть запропонувати аналогічні ставки оплати праці", – сказав Граммеліс. Заглядаючи в майбутнє, він розглядає підхід, розроблений у COALition, як потенційний план для інших регіонів, які переживають подібні зміни. "Це може бути масштабована модель для справедливого енергетичного переходу – щось, що може бути орієнтиром для інших регіонів, що стикаються з тими ж проблемами".

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/horizon-magazine/breaking-free-coal-europes-regions-forge-sustainable-future-eu-support>

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ УДОСКОНАЛЮЄ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ПЕРЕХОДУ ДО БІЛЬШ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Завершено дворічну дослідницьку ініціативу, яка представила комплексний набір варіантів моніторингу циркулярної економіки в критичних сферах політики та секторах, від акумуляторів, транспортних засобів та електроніки до біоекономіки, харчової промисловості, будівництва, пластмас, упаковки та текстилю. Індикатори можна застосовувати в різних контекстах, починаючи від регіональної, національної та міжнародної перспективи, а також на рівні домогосподарств, компаній або секторів.

Цей проєкт розширює наше розуміння ефективної політики циркулярної економіки та інструментів підтримки, закладаючи основу для майбутніх зусиль щодо моніторингу та розвитку циркулярної економіки. Він вирішує проблеми використання ресурсів та зміни клімату, сприяючи переходу до більш сталого та справедливого суспільства.

Довідково

Проєкт розпочався з каталогізації понад 730 потенційних індикаторів, які зібрано в інструменті *Circular Economy Indicators Tool*.

Під час роботи було враховано вже існуючі системи моніторингу, зокрема Рамкову систему моніторингу циркулярної економіки (*Circular Economy Monitoring Framework*), а також зроблено акцент на додаткових і розширених аспектах, таких як системи продукт-послуга (product-service systems).

З-поміж 730 індикаторів було відібрано 60 ключових показників, які потім пройшли тестування в рамках 19 детальних кейс-стаді.

Більше інформації

Дослідницький проєкт "Нові показники, що вимірюють перехід до циркулярної економіки"

Заклучне дослідження

Аналітичний огляд

Інструмент показників циркулярної економіки

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/research-project-enhances-toolkit-monitor-transition-more-circular-economy-2025-07-11_en

САМОВІДНОВЛЮВАЛЬНІ АКУМУЛЯТОРИ ОБЦЯЮТЬ ДОВШИЙ ТЕРМІН СЛУЖБИ ТА ЗАПАС ХОДУ ДЛЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ

Акумулятори є однією з найбільших перешкод на шляху до масового впровадження електромобілів (EV). Але що, якби вони могли не тільки служити довше, але й ремонтуватися самостійно?

Електромобілі є важливими для електрифікації нашого транспорту та зменшення викидів вуглецю, що руйнують планету, але їхня подорож не обходиться без труднощів.

Більшість електромобілів покладаються на літій-іонні акумулятори, подібні до тих, що використовуються в наших телефонах, але набагато більші та складніші. Акумулятор електромобіля містить десятки кілограмів цінних металів – літію, нікелю та міді – і повинен служити понад десять років, що відповідає очікуваному терміну служби електромобіля.

Щоб вирішити цю проблему, команда дослідників зібралася в рамках фінансованої ЄС ініціативи під назвою PHOENIX, метою якої є розробка акумуляторів, які можуть самовідновлюватися. Їхня мета – продовжити термін служби акумуляторів, зробити їх безпечнішими та зменшити потребу в нових металах для акумуляторів.

У 2023 році ЄС визначив 34 матеріали як критично важливі, включаючи метали для акумуляторів, такі як літій, нікель, мідь та кобальт.

Законодавство ЄС вимагає, щоб усі нові автомобілі та фургони, що продаються з 2035 року, генерували нульові викиди. Для цього електромобілям знадобляться кращі акумулятори.

Кожен, хто має смартфон, знає про розчарування, пов'язані з акумуляторами: через кілька років термін їхньої служби різко скорочується. Ця ж проблема стосується і електромобілів, тільки у більших масштабах.

Вчені з Бельгії, Німеччини, Італії, Іспанії та Швейцарії співпрацюють над розробкою датчиків, які виявляють зміни в літій-іонному акумуляторі в міру його старіння та запускають його самовідновлення, коли це необхідно.

Сьогодні системи керування батареями (BMS) – так званий "мозок" акумулятора – контролюють напругу та температуру батареї, щоб уникнути перегріву та запобігти проблемам із безпекою.

"На даний момент те, що вимірюється, зазвичай обмежується температурою, напругою та струмом. Окрім оцінки залишкової ємності, система забезпечує безпеку", – пояснює Ів Стаффер, інженер із Швейцарського центру електроніки та мікротехнологій (CSEM) – інноваційного центру, який розробляє проривні технології. Стаффер очолює дослідження у сфері BMS.

Команда PHOENIX хоче зробити крок далі. Вони планують запровадити новітні сенсори та тригери:

- датчики, які виявляють розширення батареї;
- теплові карти, що показують зональне нагрівання;
- сенсори для фіксації небезпечних газів, таких як водень або чадний газ.

Усі ці елементи створять систему раннього попередження про стан батареї.

Коли "мозок" батареї вирішує, що потрібен ремонт, активується механізм відновлення. Це може включати: стискання батареї, щоб повернути її до потрібної форми; локальне нагрівання, яке запускає самовідновні хімічні реакції всередині.

"Ідея полягає в тому, що під дією тепла унікальні хімічні зв'язки можуть відновлюватися," – пояснює Суфу, хімік, який також працює над проєктом PHOENIX у CSEM.

Дослідники проєкту PHOENIX також прагнуть збільшити запас ходу електромобілів і зменшити розмір батарей.

Одна зі стратегій – замінити графіт (той самий матеріал, який використовується у виробництві олівців) на кремній, який за своїми властивостями знаходиться між металами та неметалами. Проте сьогодні кремній майже не використовують у комерційних акумуляторах, зокрема через те, що він менш стабільний. Під час заряджання та розряджання об'єм кремнію може збільшуватися до 300%, каже Суфу. Тому батарея з кремнієм повинна буде або витримувати такі різкі зміни, або мати здатність до самовідновлення.

У березні 2025 року було розроблено та відправлено партнерам нову партію прототипів датчиків та тригерів для тестування на акумуляторних батареях-чохлах – гнучких, легких та плоских літій-іонних акумуляторах. Однак, хоча завантаження акумулятора датчиками чудово надає інформацію про його стан, це також збільшує вартість. Тому команда зосереджена на визначенні того, які технології забезпечують достатню користь, щоб виправдати вартість електромобілів. Який би підхід не переважав, він дозволить майбутнім електромобілям служити довше та їздити далі, маючи безпечніші, компактніші та менш ресурсоємні акумулятори. Збільшення терміну служби акумулятора також зменшить вуглецевий слід електромобілів, що забезпечить безпрограшну взаємодію як для споживачів, так і для навколишнього середовища. "Цікаво продовжувати термін служби акумуляторів та працювати над електромобілями", – сказав Циглер. "Все залежить від об'єднання деталей".

Дослідження фінансувалося програмою ЄС "Горизонт Європа".

[Більше інформації](#)

PHOENIX

Вебсайт проекту PHOENIX

Стратегія сталого та розумного розвитку мобільності

Регламент ЄС щодо батарей

Критично важливі та стратегічні матеріали

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/horizon-magazine/self-repairing-batteries-promise-longer-life-and-range-electric-cars>

МІСІЯ ЄС З БОРОТЬБИ З РАКОМ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ОНКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР ЯПОНІЇ ОБ'ЄДНУЮТЬ ЗУСИЛЛЯ НА ВИСТАВЦІ В ОСАЦІ ДЛЯ СПІЛЬНОЇ БОРОТЬБИ З РАКОМ

Місія ЄС з боротьби з раком та Національний центр раку Японії зібралися разом на виставці Expo 2025 в Осаці для спільного заходу під назвою "Боротьба з раком: як Місія ЄС з боротьби з раком та Національний центр раку Японії вирішують цю проблему".

Захід, що відбувся в павільйоні ЄС, показав, як спільна відданість, інновації та залучення пацієнтів можуть трансформувати глобальну відповідь на рак.

У центрі дискусії був спільний пріоритет: покращення якості життя під час та після раку, особливо для підлітків та молодих людей (AYA). Люди, які пережили рак, з Європи та Японії поділилися особистими історіями, які виявили вражаючу схожість у їхньому

досвіді. Ці обміни підкреслили важливість побудови глобальної спільноти АYA, яка пропонує підтримку один одного, сприяє навчанню та посилює адвокацію.

Завдяки переконливим свідченням молоді учасники відкрито говорили про те, щоб перетворити свій досвід боротьби з раком на рушійну силу змін. Вони наголосили на критичній ролі досліджень у розробці кращих, менш токсичних методів лікування та виступили за більшу участь пацієнтів, зокрема у розробці та впровадженні клінічних випробувань. Їхні голоси підтримали дослідники та медичні працівники, які закликали до продовження інвестицій у високоякісні дослідження, а також до більш структурованої співпраці між Японією та ЄС для підтримки взаємного навчання та стимулювання інновацій, орієнтованих на пацієнта.

Учасники також дізналися про ініціативи з громадянської взаємодії в рамках Онкологічної Місії ЄС, зокрема про EU Cancer Mission Bus Roadshow – інформаційний тур, який безпосередньо доставив знання про профілактику та раннє виявлення раку до місцевих громад у Литві, Польщі та Румунії.

Захід також продемонстрував тісне узгодження стратегій боротьби з раком між ЄС та Японією. Обидві сторони ставлять на перше місце дослідження та інновації як ключові інструменти для досягнення реальних і стійких результатів для пацієнтів.

Онкологічна Місія ЄС має на меті покращити життя понад 3 мільйонів людей до 2030 року за допомогою профілактики, раннього виявлення, лікування та довготривалої підтримки. Японія також реалізує власну десятирічну стратегію боротьби з раком, у якій пріоритетами є дослідження та інновації, забезпечення рівного доступу до лікування та розробка масштабованих, орієнтованих на пацієнта рішень.

Учасники з Європи та Азії дійшли спільного висновку: міжнародна співпраця є ключовою для розвитку онкологічних досліджень та покращення догляду за пацієнтами. Ліквідуючи бар'єри, об'єднуючи знання та посилюючи голоси пацієнтів, закладається основа для нової ери міжнародної співпраці в онкології.

Детальніше:

EU Mission: Cancer

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/eu-cancer-mission-and-japans-national-cancer-centre-join-forces-osaka-expo-tackle-cancer-together-2025-07-16_en

ПОТОЧНІ ПРОЕКТИ

МЕРЕЖА ЗНАНЬ ДОПОМАГАЄ У БОРОТБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ ТА ТЕРОРИЗМОМ

Дослідження та інновації у сфері безпеки (R&I) в ЄС є надзвичайно фрагментованими, що створює труднощі в боротьбі зі злочинністю та тероризмом (FCT). Щоб подолати ці виклики, проєкт ENACT розробляє більш скоординований та ефективний підхід до безпекових досліджень та інновацій шляхом виявлення та усунення прогалин у можливостях, технологіях і взаємодії зі стейкхолдерами.

Метою ENACT є сприяння впровадженню передових рішень у сфері безпеки та покращення безпекових практик в ЄС, надаючи експертні дослідження та сприяючи співпраці між відповідними суб'єктами.

Щоб реалізувати свою мету, ENACT створив структуровану мережу знань, яка поєднує внутрішні аналітичні центри та зовнішніх стейкхолдерів, що дає змогу забезпечити безперервну співпрацю та постійний обмін актуальною інформацією. З моменту запуску у вересні 2023 року було створено *карту стейкхолдерів та базу знань у сфері FCT*, яка наразі налічує понад 1 000 зацікавлених сторін у 52 країнах і акумулює дані з понад 1 100 спостережень із найрізноманітніших джерел. Також створено карти, які відображають *можливості у сфері FCT, технології, ринкові тенденції та етичні, правові й соціальні аспекти*, що узагальнюють основні тенденції в цих сферах. ENACT також опублікував кілька *звітів*, присвячених розвитку досліджень у сфері безпеки та оглядам ринку.

Проект завершив свій перший рік, провівши захід для представлення результатів та підкреслення можливостей співпраці з іншими проєктами та стейкхолдерами у сфері FCT. У заході взяли участь понад 120 учасників з різних організацій, що забезпечило представлення всієї спільноти, яка працює у сфері боротьби зі злочинністю та тероризмом.

Проект і надалі публікуватиме спеціалізовані звіти з ключових питань і двічі на рік оновлюватиме свої карти, щоб відображати останні тенденції. ENACT також встановлюватиме співпрацю для просування впровадження інноваційних рішень у сфері безпеки в екосистемі FCT.

Деталі проєкту

Координатор: Португалія

Учасники: Бельгія, Велика Британія, Греція, Іспанія, Італія, Нідерланди, Португалія, Фінляндія, Франція,

Внесок ЄС: € 715 419,25

Тривалість: вересень 2023 – серпень 2026.

<https://cordis.europa.eu/article/id/459651-knowledge-network-helping-in-the-fight-against-crime-and-terrorism>

ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ

ДОСЛІДЖЕННЯ ТАЄМНИЦЬ СНУ

Гіпотеза синаптичного гомеостазу припускає, що під час неспання синапси мозку (структури, які забезпечують зв'язок між нейронами) перевантажуються внаслідок навчання та досвіду. Сон діє як кнопка "перезапуску", знижуючи активність синапсів, щоб відновити баланс і забезпечити оптимальне функціонування мозку.

Під керівництвом Ша Лю, доцента Центру дослідження мозку та хвороб ВІВ-КУ Льовен, команда проєкту SleepSynapses використала передові генетичні моделі та сучасні технології для дослідження того, як саме сон впливає на синаптичні зв'язки.

Проект SleepSynapses фінансувався Європейською дослідницькою радою (ERC).

На відміну від традиційних експериментів на мишах, SleepSynapses зосередився на генетично простих плодових мушках (*Drosophila melanogaster*). Ці організми надають унікальні можливості для науки, адже дозволяють аналізувати той самий синапс у різних умовах – це майже неможливо зробити в корі мозку ссавців.

Завдяки цьому підходу команда змогла точно дослідити зміни в синапсах, спричинені сном та його позбавленням. Результати, опубліковані в журналі *Nature Neuroscience*, показали, що гліальні клітини – раніше вважалися лише "підтримкою" для нейронів – відіграють вирішальну роль у підтриманні сну та його регуляції.

Синаптична пластичність – це механізм, за допомогою якого ми навчаємося, запам'ятовуємо та адаптуємося. Команда SleepSynapses виявила, що мозок балансує свої синапси не просто повільним зменшенням активності всіх зв'язків, а за допомогою швидших і більш специфічних процесів.

Новий механізм діє переважно на стороні передачі сигналу нейронами та активний під час неспання, що вказує на тісний зв'язок між активністю мозку, відпочинком та навчанням. "Йдеться не лише про загальне "зменшення гучності" в мозку під час сну," – пояснює Лю. "Ми бачимо динамічну систему, в якій деякі синапси навіть зміцнюються, сприяючи закріпленню пам'яті та навчання, водночас досягаючи загального балансу."

Окрім переосмислення синаптичного гомеостазу, проект SleepSynapses заклав основу для нових досліджень клітинних механізмів сну.

Проект досяг успіху попри значні труднощі. Лю відкрив свою лабораторію FlySleepLab під час пандемії COVID-19, стикаючись із затримками найму, нестачею обладнання та проблемами із постачанням. Незважаючи на це, команда отримала проривні результати та підготувала нове покоління молодих науковців, які вже працюють в академічних установах.

Деталі проєкту

Координатор: Бельгія

Учасники: Бельгія

Загальні витрати: € 1 706 250; внесок ЄС € 1 706 250

Тривалість: лютий 2018 – січень 2024.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/investigating-mysteries-sleep>

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

СТИПЕНДІЇ MSCA4UKRAINE 2025

MSCA4Ukraine є частиною ширшої *відповіді ЄС на вторгнення Росії в Україну*. Вперше запущена у вересні 2022 року з початковим бюджетом у 25 мільйонів євро, що фінансується програмою Марії Склодовської-Кюрі, ця цільова програма Європейської Комісії спрямована на підтримку переміщених дослідників з

України, що дозволяє їм безпечно продовжувати свою роботу в Європі. Ініціатива також спрямована на допомогу в захисті дослідницької та інноваційної системи України та свободи наукових досліджень загалом.

Орієнтовний графік

15 травня 2025 року: відкриття конкурсу

16 вересня 2025 року: закінчення прийому конкурсних пропозицій

Листопад – грудень 2025 року: оголошення результатів оцінки

Січень 2026 року: підписання грантових угод

Січень – лютий 2026 року: початок проєктів

Орієнтовний бюджет: додаткові 10 мільйонів євро

Для отримання повної інформації про конкурс *відвідайте сторінку конкурсу на порталі фінансування та тендерів ЄС.*

<https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/calls/msca4ukraine-fellowships-2025>

ПОСТДОКТОРСЬКІ СТИПЕНДІЇ MSCA (MARIE SKŁODOWSKA-CURIE ACTIONS) 2025

Постдокторські стипендії MSCA підвищують творчий та інноваційний потенціал дослідників, які мають ступінь доктора філософії та бажають здобути нові навички через підвищення кваліфікації, міжнародну, міждисциплінарну та міжгалузеву мобільність.

Постдокторські стипендії MSCA будуть відкриті для видатних дослідників будь-якої національності.

Схема також заохочує дослідників працювати над дослідницькими та інноваційними проєктами в неакадемічному секторі та відкрита для дослідників, які бажають реінтегруватися в Європі, для тих, хто був переміщений через конфлікт, а також для дослідників з високим потенціалом, які прагнуть відновити свою кар'єру в дослідженнях. Стипендії будуть надані видатним дослідникам, які здійснюють міжнародну мобільність до або між державами-членами ЄС або асоційованими країнами програми "Горизонт Європа", а також до неасоційованих третіх країн. Заявки будуть подаватись спільно дослідником та бенефіціаром в академічному або неакадемічному секторі.

Постдокторські стипендії можуть проходити або в державі-члені ЄС або асоційованій країні програми "Горизонт Європа", або в третій країні, не асоційованій з програмою "Горизонт Європа".

Європейські постдокторські стипендії відкриті для дослідників будь-якої національності, які бажають брати участь у науково-дослідних та інноваційних проєктах, приїхавши до Європи з будь-якої країни світу або переїхавши в межах Європи. Стандартна тривалість цих стипендій має становити від 12 до 24 місяців.

Глобальні постдокторські стипендії відкриті для громадян Європи або осіб, які довгостроково проживають у країні, що бажають брати участь у науково-дослідних та інноваційних проєктах з організаціями за межами держав-членів ЄС та асоційованих країн програми "Горизонт Європа". Ці стипендії вимагають виїзного періоду тривалістю

щонайменше 12 та щонайбільше 24 місяці в неасоційованій третій країні та обов'язкового 12-місячного етапу повернення до приймаючої організації, що базується в державі-члені ЄС або асоційованій країні програми "Горизонт Європа". До постдокторських стипендій MSCA застосовуються певні умови участі в дослідницьких галузях, що охоплюються Програмою досліджень та навчання Євратому на 2021-2025 роки.

Початок конкурсу пропозицій: 8 травня 2025 р.:

Кінцевий термін подання пропозицій: 10 вересня 2025 р.:

Повідомлення заявників про результати конкурсу (буде оголошено): лютий 2026 р.:

Підписання грантової угоди для успішних проєктів (буде оголошено): квітень 2026

Дізнайтеся про *наступні кроки для подання* заявки на фінансування в рамках цього конкурсу

<https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/calls/msca-postdoctoral-fellowships-2025>

ПРОГРАМА UKRAINE2EU ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА 1,5 МЛН ЄВРО ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Під час Конференції з відновлення України в Римі Європейський Союз та Україна анонсували конкурс проєктів на суму 1,5 млн євро в межах флагманської ініціативи "Ukraine2EU – Програма підтримки євроінтеграції України".

Офіційний запуск конкурсу заплановано на 1 серпня 2025 року. Його мета – надати підтримку українським громадським організаціям (некомерційним та неприбутковим), щоб вони могли зробити внесок у впровадження норм ЄС та процес євроінтеграції країни.

Конкурс охоплюватиме широкий спектр діяльності, зокрема адвокацію, консультації, комунікацію, аналітику політик, розробку законодавства, підготовку до переговорів з ЄС та інші ініціативи, що сприятимуть вступу України до Євросоюзу.

Пріоритет буде надано проєктам у сферах сільського господарства, промисловості, енергетики, вільного руху робочої сили та охорони довкілля (кластери 2-5 євроінтеграції). Також розглядатимуться ініціативи в межах кластерів 1 (основи) та 6 (зовнішні відносини), якщо їх важливість буде чітко обґрунтована.

У межах конкурсу планується підтримати від 8 до 15 проєктів із фінансуванням до 200 тис. євро кожен (оптимально – 125 тис. євро) та терміном реалізації до 24 місяців.

Подання концепцій прийматимуться протягом місяця – з 1 серпня до 1 вересня 2025 року.

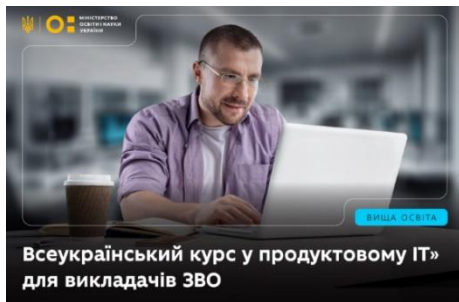
Дізнатися більше:

Пресреліз

Анонс

<https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/programa-ukraine2eu-ogoloshuye-konkurs-na-15-mln-yevro-dlya-posylennya-rol-i-gromadyanskogo-suspilstva-v-yevrointegraciyi-ukrayiny/>

МОН, МІНЦИФРА ТА GENESIS ПРЕЗЕНТУЮТЬ БЕЗОПЛАТНИЙ КУРС З АНАЛІТИКИ В ПРОДУКТОВОМУ ІТ — З ГОТОВИМИ ПРАКТИЧНИМИ РІШЕННЯМИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ У ЗВО

МОН, Мінцифра та Genesis презентують безоплатний курс з аналітики в продуктовому ІТ — з готовими практичними рішеннями для викладання у ЗВО

Розпочалася реєстрація на онлайн-інтенсив з інтеграції всеукраїнського курсу "Аналітика у продуктовому ІТ". Пілотну версію курсу успішно протестували у 65 університетах, а відтепер долучитися до його впровадження можуть викладачі з усієї України.

Це перший всеукраїнський курс, який не лише навчає аналітики, а й надає викладачам усі інструменти для ефективної та зручної організації навчання — від методичних матеріалів до технічної інфраструктури. Завдяки "Редактору коду" в межах курсу студенти зможуть виконувати завдання під час вивчення мови програмування Python та мови запитів SQL. В окремому просторі "Пісочниця" на платформі Strum вони матимуть можливість самостійно тренуватися із запитами та кодом.

Курс демонструє, як держава спільно із бізнесом послідовно впроваджує інфраструктурні рішення, що розширюють практичні можливості університетів, не збільшуючи навантаження на викладачів.

Щоб інтегрувати курс "Аналітика у продуктовому ІТ" у навчальний процес, викладачам потрібно зареєструватися на онлайн-інтенсив, щоб ознайомитися зі структурою курсу, принципами викладання та використанням технічних інструментів. Формат передбачає онлайн-вебіари та асинхронне опрацювання матеріалів на платформі.

Після успішного завершення навчання викладач отримає:

- сертифікат, що містить 2 кредити ЄКТС та надає право на інтеграцію курсу;
- повний доступ до навчальних і методичних матеріалів — презентацій, конспектів, інфографік;
- доступ до технічної інфраструктури курсу (зокрема, "Пісочницю" на платформі Strum);
- можливість долучитися до закритої професійної спільноти викладачів.

Реєстрацію на інтенсив відкрито до 6 серпня 2025 року за [посиланням](#).

Система всеукраїнських освітніх курсів розробляється за ініціативою ІТ-компанії Genesis разом із Product IT Foundation for Education та студією онлайн-освіти EdEra за підтримки Міністерства цифрової трансформації та Міністерства освіти і науки України. Партнерами курсів є Київська школа економіки (KSE) та Horizon Capital.

За три роки приблизно 27 тисяч студентів отримали доступ до матеріалів усеукраїнських курсів. Понад 1000 викладачів сертифіковані та мають дозвіл на впровадження курсів у своїх ЗВО.

<https://mon.gov.ua/news/mon-mintyfra-ta-genesis-prezentuiut-bezoplatnyi-kurs-z-analityky-v-produktovomu-it-z-hotovymy-praktychnymy-rishenniamy-dlia-vykladannia-u-zvo>

ЕІС ОГОЛОСИЛА ПРО НОВУ ПІДТРИМКУ УКРАЇНСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ ТА СТАРТАПІВ

Європейська рада з інновацій (ЕІС) оголосила про нову програму фінансування на 20 мільйонів євро, спрямовану на українські стартапи та малі та середні підприємства у сфері глибоких технологій.

Ця ініціатива підкреслює зобов'язання ЄС сприяти відновленню та економічній стійкості України на основі інновацій. Підтримуючи проривні технології, здатні вийти на ринки та змінити їх, ця дія спрямована на залучення приватних інвестицій та розширення шляхів комерціалізації для українських новаторів. Вона також посилить інтеграцію українських стартапів у ширшу європейську інноваційну екосистему та сприятиме її довгостроковій економічній відповідності Європейському Союзу.

Особливий акцент робиться на підприємствах, очолюваних жінками, для сприяння різноманітності та інклюзивності в технологічній сфері України.

Подання заявок розпочинається 12 серпня 2025 року, а кінцевий термін подання заявок встановлено на 26 листопада 2025 року.

https://eic.ec.europa.eu/news/european-innovation-council-expands-support-ukrainian-tech-smes-and-start-ups-through-new-funding-2025-07-17_en

© графічні зображення та фотографії з сайту <http://ec.europa.eu/>
та твітер-стрічки програми Горизонт 2020 [@EU_H2020](#)